

Az 5. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: Azon két szám $6\frac{3}{4}$ és $1\frac{1}{4}$. **Földrajzi kérdés:** Avignon. **Történelmi kérdés:** Jassy. **Természetrizai kérdés:** Fájvirág (impatiens). **Képrejtvény:** Házaló.

Heljesen fejtették meg: Takács Gyula, Weisz Lajos, Simonkay Dénes, Pascu Pál, Edelstein Aladár, Semtei Róbert, Láng Aladár, Müller Sándor, Grünfeld Pál, Pláger Leo, Techet Károly, Jakabb Gyula, Szabó Frigyes, Kinsky Jenő, Folkmann Ervin, Buzáth Jenő, ifj. Szák Gyula, Csap Hugó, Troykó Imre, Lator László, Pártos Viktor, Danzinger Kálmán, Ozámie Ede, Kelemen Imre, Molnár Béla, Niedermayr Gyula, *Krafft Boriska*, Kiss Pál, Csáthy Dezso, Pivny Aladár, Puskás Endre, Mayer Ottó, Mambriny Béla, ifj. Paksy József, Blumenschein Henrik, Windt Lajos, Kurimay Mihály, Farnasy Antal, Freudinger Salamon, Steiner Pál, Farkas Tivadar, Jakab János, Szendrei Lajos, Rodowicz Vilmos, Berkovits Mór, Schutz Lajos, Litsék Zoltán, Maldonyi János, Benkó Jenő, Krausz E., ifj. Barthonek Károly, Marx Miksa, Finy Béla, Fiedler Kálmán, Balassa László, Szeremley Császár Loránd, Lázár István, Wohlstein Sándor, Patek Béla, 58. számú előzető, Kolossváry Miklós, Kuesera Kálmán, Gross József, Haas Hugó, Szlávik Lajos, La Borda Jenő, Wiener testvérek, Osztróvszky József és Antal, Fialovits Béla, Kemény Antal, Schmid Károly, Tavi Lajos, Michalezky Vilmos, Kéler Tibor, Benes József, Lukachich Mihály, Weisz Hugó, Laban Antal, Grünhut Gyula, Braun Endre, Tamaska Endre, Klein Vilmos, Antony Gyula, Ronchetti József, Adler József, Friedrich Ferencz, Niegreis János, Szécskay Dezso, Kovács Dénes, Nagy Vince, Gürtler István, Névedí Botka Andor, Némethy Béla, Szivessy Lehel és Tibor, Bernhardt K., Miróczky Árpád, Gerő Miklós, Schwarz Gábor, Szenyeczky Ferencz, Bohrandt Lajos, Feigler Otmár, Klein Ignác, Hübner János, Bergl György, László Sándor, Roth Ottó, Turóczy Endre, Skoda Emil, Vaskó István, Luspay Sándor, Decsényi Frigyes, Takaró Géza, Halmy Gyula, Géczy Géza, Schaffer Samu, Glótz Ödön, Friedrich Ödön, Brummer Zoltán, Prodánovits Tivadar, Puskás Jenő, Orliczky János, Nyisztor Alb. rt. Rácz Sándor, Tarsay Gyula, Laufer Rezső és Ödön, Kozelka József, Horváth István, Wundszám Sándor, Grünfeld Pál, Noszki Jenő, Soós Pál, Tenner Pál, ifj. Mailáth Árpád, Herczeg Dezső, Vargha László, Weisz Ernő, Polnitzky Leo, Gránitz Géza, Gulovics Andor, Bartók Gábor, Szadnik Sándor, Fürst Albert, Holly Sándor, Herresbacher Dénes, Tóth Elek, ifj. Hollub János, Csaszlava Ignác, Balás Andor, Váczy József, Kukuberger Henrik, Almásy József, Szabó István, Morvay Zsigmond, Weiller Vilmos, Ács Nagy István, Vadas Zoltán, Szabó Ferencz.

A kitűzött könyvjutalmat, Vachott Sándorné: Szünórák ez. művét *Krafft Boriska* k. a. nyerte el Sopronban (Szinház-u. 12.).

SZERKESZTŐI TELEFON.

«Falmunkban». Fialat ember, hova ragadja őnt a «furor poëticus»? Hazamegy falujába és szülőföldre látván annyira megörvendezik, hogy «átizzott lelkéből kikiesap egy szikra, keblének porlepte zárait kinyitva». (!) Fura egy szikra az, mely kules-szerepre vállalkozik! Öröme oly nagy, hogy elszáll és megcsókolja «nemcsak a virágot, de a tüskét is, úgy hogy kiserkedzik nyomában a vér». Vérehullajtó öröm: nem találja őn ezt a személyesítést túlságosan merésznek? Denique, kedves barátunk, fogja pórázra hevét és tanuljon költői önmérsékletet. Figyelje csak Petőfit, ki szülőföldjéről oly édesbajos, nyugodt hangon zeng, mint valami estvéli pásztorfnyula. *Csakis* ez a csöndes, méla tónus illik a szülőföld dalba foglalásához, nem pedig a fékevesztett, rhapszodikus áradozás. — **H. D.** Budapest. 1. Pym Arthur kalandjai nem jelentek meg magyar nyelven. 2. Nyerhet. **M. S.** Fiume. Jaj be csöndes Fiuménál a tenger! Pedig

olvasóink is, magunk is nagyon szeretnénk valamit a dérék tengerparti diákok dolgaról hallani. Tudósításainak örömet adnánk helyet. — **F. B.** Nagykanizsa. Az a kiadóhivatal titka, nagy titok, vaslakattal őrzött! Annyit tudunk, hogy városukban sok a hívünk, noha nem annyi, hogy több ne lehetne. — **G. P.** Zalaegerszeg. Legjobb, ha az intézetbe ezimezi. — **P. L.** B. Csaba. Toussaint-Langenscheidt levelei. — **Sz. F.** Arad. Az igért ezikkeekére magunk is kíváncsiak vagyunk; nem egy diákot érdekelne. — **B. L.** (Székelyudvarhely), **T. H.** (Sopron) és **G. P.** (Zalaegerszeg) felszólítják L. Béla brassói kollégájukat, hogy a nekik járó képes levelezőlapot elküldje. Magyar ember szavának áll. — **Berrár** Mihály reáliskolai tanuló Aradon — képes levelezőlapot kíván diák társaisal váltani. — **Diákélet.** Elhiszszük, hogy szindarabbkájában erejétől telhető munkát igyekezett nyújtani, de hát az az erő most még nagyon gyöngye! Jellemzésnek híre-hamva sinés és csak ön képzeli, hogy az egyik diákalak ábrándos, a másik komoly, a harmadik mókás: az olvasó minderről halvány fogalmat se kap. — **R. S.** Hódmezővásárhely. Kitérő tárgy, melyet igazán sajnálnánk elejteni. A szemérmes diáknak első bálozását rikitőbb komikai vonásokkal és főképp könnyedebb, humoros nyelven kéne esetelni. A bálból való megszökés épenséggel nincs megokolva. Próbálja meg újra kidolgozni. — **T. K.** Sopron. Goethe «Her-mann és Dorottya»-ját Hegedüs István fordította magyarrá; megjelent az Olesó Könyvtárban. — **T. Gy.** Eperjes. A kollégiumból van tudósítónk, de önkéntől nincs; szívesen elfogadjuk ajánlközését. — **M. S.** Nagy-Károly. Földes Imrénének eddig öt diák-monológia jelent meg lapunkban: «Értesítő után», «Matiné előtt», «Matiné után», «Matura előtt» és «Mebuktunk!». Örömmel mondhatjuk, szép népszerűsége tettek szert, a mit bizony jobban megérdemelnek, mint sok monológ, mely nem való önképzőkörökbe s ott mégis dédelgetésre talál. Lehet, hogy e diák-magánjeleneteket külön is kiadjuk. — **N. J.** Losonc. Csokonay Vitéz Mihály legjobb életrajzát Haraszti Gyula írta meg; ez valóban kiváló monografia a maga nemében. — **P. J.** Selmeczbánya. Elfogadjuk tudósítónak. — **S. R.** Ungvár. 1. A név csak egyszer szerepel. 2. Értjük az alatt mindannak elmondását, mi irodalomtörténeti érdekű, a mű jelességeinek és hibáinak feltüntetését, oldalra tüzetes kritikáját. 3. A papirosnak csak egyik jutalmat adunk ki. — **L. A.** Szilágyosmóló. Marosvásárhelytől jöhmívű kálynista kollégium van. — A többi kérdésre a jövő számban felelünk.

Bekötési tábláink

Elkészültek és a «Tanulók Lapja» kiadóhivatalától Budapestben megrendelhetők. Azonak a ki a bekötési tábla árát 80 kr. utalványon a kiadóhivatalba előre beküldi, a kiadóhivatal bérmentee küldi meg. Oly városokban, hol rendszeres könyvkereskedés van, ez is szívesen meghozható.

Ajánljuk a bekötési táblákat mindazoknak, kiknek a «Tanulók Lapja» egész érfolyama birtokában van: izlésesek, egyszerűen szépek, illők egy szép és komoly ifjúsági laphoz.

Középkolai Matematikai Lapok.

A K. M. L. főczéjja: tartalmában gazdag példatárt adni tanároknak és tanulóknak kezébe. E végből minden fizetésben nagy számban tűz ki feladatokat, melyek részben eredetiek, részben pedig a hazai és külföldi középkolaiak érettségi — és verseny — viz-gálatain feladott legjobb tételekből vannak összeválogatva. A beküldött megoldások közül a legjobbakat közli a lap.

Előfizetési ár: 7869

egész évre (szeptembertől—juniusig) 4 korona.
félévre (februártól—juniusig) 2 korona.

Kiadóhivatal:

Budapest, VI. ker. Hunyadi-tér 11.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDAJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre — 1 frt 20 kr.	Dr RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre — 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		KIADÓHIVATAL: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Egész évre — 4 frt 80 kr.	Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

AZ ÉVKÖNYV.

(*) Tudomásunk szerint egy felhívás czirkál a középiskolák önképző-köreinek, a mely arra szólítja fel az önképző-körök tagjait, hogy az önképző-kör tanár-elnökének birálata alapján legjobbnak ítelt dolgozatot küldjék be az illető felszólalónak, vagy vállalkozónak, a ki egy tőle kiadni szándékozott Évkönyvben azt közre fogja bocsátani.

Az illető vállalkozónak ez Évkönyv kiadásával az volna a czélja, hogy a nyilvános mérkőzéssel a tanulóifjúság önmunkásságát fokozza, s hogy a tanügyi körök, a szülők és a tanügy iránt érdeklődő közönség előtt az iskolák falain belül hullámzó szellemi tevékenységet világos, bárki által könnyen áttekinthető módon feltüntesse.

Mindehhez azonban a mértékét, a közlés mértékét megütő dolgozatokon kívül egy-egy önképző-körtől 12 frtot kér, ezért az évkönyvből egy ingyen példányt ad a kör könyvtárának, a kör tagjainak pedig azt a kedvezményt nyújtja, hogy az Évkönyvre 2 frt helyett 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Látni való, hogy ez a tétel két részből áll: anyagi áldozatok nyújtásából és szellemi támogatásból.

Ha akad önképző-kör, a mely 12 frtot áldoz azért, hogy a magyar diákok java szellemi produktumait birhassa, — ám tegye. Nem tudjuk, milyen lesz annak az Évkönyvnek a kiállítása, nyomása, papírja, alakja, terjedelme, tehát nem szólhatunk hozzá. Azt tudjuk, hogy ma 12 frtért kiváló írók műveit lehet megkapni diszkiadásban. A ki az Évkönyvet meg akarja venni, ám vegye: volenti non fit iniuria.

Több szavunk van azokról a dolgozatokról, a melyeknek a közlése tervbe van véve.

Előre kijelentjük, hogy alig hiszszük, mikép az

ország minden önképző-köre képviselve lesz az Évkönyvben, s azt is alig hiszszük, hogy annak az Évkönyvnek a tartalma a magyar középiskolai élet szellemi tevékenységének hü tükre leszen.

Nem hiszszük pedig azért, mivel éppen a Tanulók Lapja vezetése alatt győződttünk meg arról, hogy az ifjúság komolyabb s így leginkább tehetséges része éppen tehetsége tudatában nem igen áll ki a versenyre. Hat év alatt 20—25 pályázatot hirdettünk különböző tétélekre, a pályamunkákat aranyakkal, a múlt év óta igen értékes könyvjutalmakkal honoráltuk. S mit tapasztaltunk? Azt, hogy sok volt a pályázó, de a figyelembe vehető dolgozatok száma aligparányi. A ki érdeklődik ez iránt, olvassa el a Tanulók Lapja eddigi évfolyamaiban közölt jelentéseinket melyekben részletesen referáltunk az eredményről, majd meg fogja látni, hogy mekkora az a szellemi mérkőzésre törekvés a mi ifjúságunkban. Múlt évi pályázatunkra is érkeztek be figyelemre méltó dolgozatok s mi a kitűzött jutalmakat ki is adtuk, de ezek között a dolgozatok között egy sem akadt, a melyet lapunkban mint valóban közlésre méltót és alkalmast kiadhattunk volna.

S ha a mi, jutalmakkal kecsgetető pályázataink eredménye csak ilyen volt, ugyan milyen lesz az Évkönyv számára egybegyülvendő közlemények halmaza? Vajjon ki meri-e adni a vállalkozó azokat a dolgozatokat, mint a középiskolai tanulóifjúság szellemi tevékenységének documentumait? S vajjon az önképző-körök belemennek-e abba a 12 frtos vállalkozásba, a mely körök egy tagjának hozna csak babért, mikor, úgy hiszszük, épp oly tisztességet hoz a körre az is, ha annak valamely tagja a Tanulók Lapja pályázatán viszi el a jutalomsdíjat?

Tessék e fölött egy kissé elmélkedni!

AZ ORINOCON FÖLFELE.

Irta Verne Gyula. Fordította Gaal Mózes. S

Az indiánus elmesélte, hogy miként viszik el a fővényes parton a teknősbékák a tojásaikat, miként vonnak hosszú barázdákat, belerakják tojásaikat, s aztán fővénynyel beborítják. A nap melege költi ki aztán.

A teknősbékáknak a húsa is nagyon izletes. A benszülöttek olyanformán kerítik hatalmukba, hogy megvárják, míg a partra kimászálnak, s ott rúdakkal a hátukra fordítják. Bizony gyakran megtörténik, hogy az indiánusok maguk fordulnak fel, ha egy-egy derekabb példánnyal akad dolguk.

A teknősbéka-kérdést csakhamar a régi tárgy, az Orinoco-ügy váltotta föl.

Miguel megkérdezte az indiánus házi gazdától:

— Nem látta ön ezelőtt négy-öt héttel azt a két francziát itt Buena-Vistában, a kik az Orinoco felfelé utaztak.

Kermor Jean izgatottan várta a házi gazda feleletét.

— Két európai? . . . kérde az indiánus.

— Úgy van, két francziát.

— Öt héttel ezelőtt? . . . Persze, hogy láttam; a falca-juk huszonnégy óra hosszáig ott vesztegelt, a hol most az önökéi.

— Nem volt akkor semmi bajuk? — kérde Jean.

— A világon semmi bajuk sem volt. Igen vidámaknak látszottak. Az egyik kitűnő vadász volt, magam is szeretnék olyan lenni; olyan karabélyá volt, hogy ugyancsak fájt reá a fogam. Egész rakás jaguárt és pumát lőtt le.

Az indiánusnak ragyogott a szeme. A legnagyobb földi boldogságnak nyilván azt tartotta, ha valaki jó vadász, s kitűnő puská van a kezében.

— Hát az utitársa? — kérde Miguel.

— Az valami tudós lehetett. Mindenütt virágot, növényeket gyűjtött. Adtam neki egy ritka sóska-félé, az e miatt való örömben elővett egy masinát, vagy mi lehetett, sorjába állított minket s néhány perc alatt lepingált.

— Lefotografálta őket — magyaráza Felipe.

— Mi történt azóta velük? — kérde Jean.

— Nem tudom. Innen La Urbanóba mentek, azóta semmi hírt sem hallottunk.

Jóval éjjel után járt az idő, midőn vége szakadt a beszélgetésnek, s akkor szállott csak álom az utasok szemére. Künn már nem dühöngött a vihar, s az indiánus kinézve a kunyhóból, azt jósolta, hogy holnap szép idő lesz.

Másnap útra keltek, miután a vendégszerető indiánus-családtól nyájasan elbúcsúztak. A «Gallinetta» vígan szelte a hullámokat. Jean olvasott, Martial pedig fűtta vidáman a füstöt, s szívta az egészséges, üde reggeli levegőt.

Egyszer csak megszólalt Martial:

— Hallod-e, ösém, mondd meg őszintén, hiszel te abban, a mit tegnap beszéltek az indiánusnál?

— Nos?

— Hogy százezerrel fordulhat elő a teknősbéka . . . Hm, százezer patkány, az még hagyján, de százezer óriási teknősbéka! — kicsit sok a jóból, te?

— Miért ne hinném. Az utazók is említik műveikben.

— Ugyan, hagyd el azokat a könyveket! Nem mind szent írás az, a mi nyomtatva van.

— Az utazók leírásaiban megbízhatunk, bácsi.

— Bánja a macska! Hanem azt ugyancsak kötve hiszem, mit a legöregebb könyvmoly mondott, — Miguelnek vagy mi a esodának hívják — hogy ezek a jámbor békák veszedelmesekké is válhatnak.

— Azt is elhihetné; mert hátha elállják az utat, mit esinálsz akkor?

— A hátukra ugrom az adta teknősbékáknak, s úgy megyek tovább . . .

— S hátha félre talál a lábad esúzni és közéjük szorulsz? Agyonnyomnak . . .

— Látni kellene azt előbb, ösém; eddigelé egy szem teknősbékát sem láttunk.

— Nem most az ideje annak, nagybácsi. Buena-Vistában nem tiz-tizenkét ember tanyázik a teknősbéka-vadászat idején, hanem tizszer annyi.

— Higyje, a ki akarja — dörmögött az őrmester, kinek a teknősbéka-leves jutott az eszébe, melyet roppantul szeretett, de a millió teknősbéka közül egy sem akart mutatkozni. Végül is hajlandó volt azt hinni, hogy az a tekősbéka csak a tudósok fejében mászkált ide-oda.

Ezen közben pedig a falcák La Urbana felé vették az útjokat, s így keresztül kellett a folyam másik partjára hatolniok. A folyam közepén erős volt az ár, s így szükség volt, hogy mindenik utas evezőt vegyen a kezébe, s hathatósan közreműködjék.

A nap sugarai égető özönnel ömlöttek alá, s dél felé járt az idő, mikor egy fával sűrűn benőtt szigetkéhez vergődhetett a két falca.

Egyértelműleg kikötött a «Gallinetta» és a «Maripare», s az utasok leheveredtek az árnyas, lombos fák aljában, melyek megvédték őket a nap forró sugaraitól.

A két csónak utasai között a lehető legszive-sebb viszony kezdett kifejlődni. Martial őrmester tüske természete nem sokat változtatott a helyzetben, mert a mennyiben ő visszariasztotta a tudósokat, Kermor Jean szeretetreméltó egyénisége annál inkább megnyerte az amerikaiak rokonszenvét. A közös erő hatalma igen lényeges dolog efféle utak megtételénél, s remélhetőleg Martial őrmester sem fog sokáig makacsodni, s előbb-utóbb belátja annak szükségességét.

Délután három óráig pihentek az erdős szigeten, s akkor Valdez intett, hogy induljanak, ha este La Urbanóba akarnak érní, hol élelmi szerrel s minden szükségessel elláthatják magukat.

La Urbanóig nem történt semmi különös. A «Gallinetta» és «Maripare» még az éj leszállta előtt szerencsésen megérkezett oda.

VIII.

Porfelleg a szem határán.

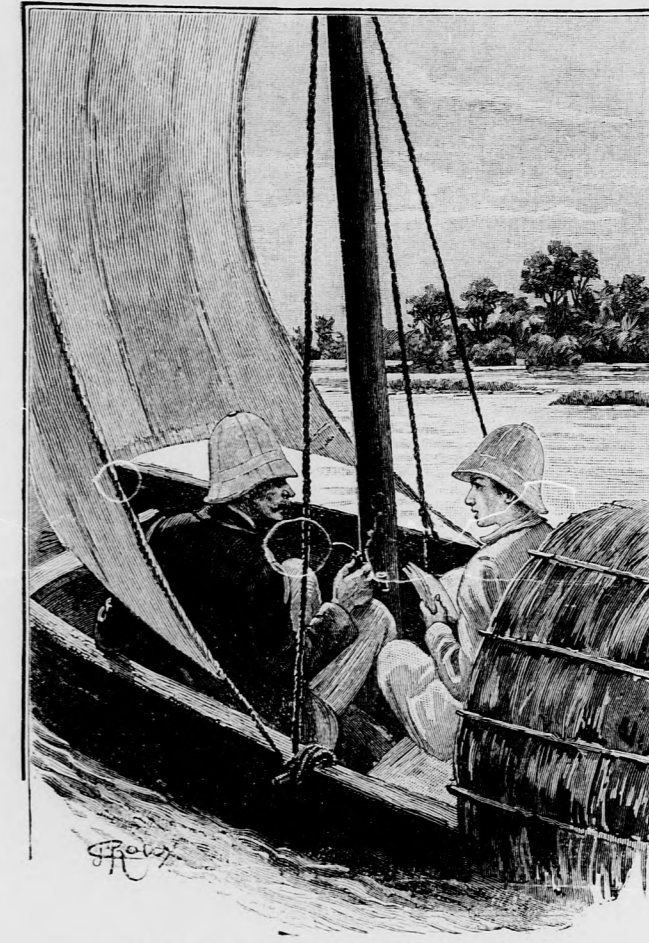
La Urbanát bátran elnevezhetjük a Közép-Orinoco székvárosának. Caicara és az Atapabo melléki San-Fernando között La Urbanánál jelentékenyebb helység nincsen. Egy csekélyke domb lábában terül el La Urbana, abban az időben, mikor utasaink ott jártak háromezeröttszáz lakója volt a városkának, mulattok, spanyol meg india-

nus meszticzek nagybárá. Tulajdonképpensem a földművelés sem a marhatenyésztés nincs nagyon inyökre; míg a teknősbéka-vadászat ideje tart, ezt üzik, az év többi részét halászat-tal, vadászattal vagy lustálkodással töltik el, mert erre az utóbbi foglalkozásra nagyon hajlandók.

Abanán-fák árnyában elszórt kunyhóik olyan hívogatóak, s minden jel arra mutat, hogy aránylag könnyen és jólétben élnek a lakóik.

Utasaink azzal a határozott szándékkal szállottak ki a falcák-ból, hogy csak egy napot töltenek La Urbanában. Öt óra tájban érkeztek meg, s így még aznap este elég idejük volt arra, hogy fogyatékán levő élelmi készletüket újabb bevásárlással kiegészítsék. Az utasok nem mulasztották el, hogy a város polgármesterét fel ne keressék. A polgármester a legnagyobb szívésséggel fogadta őket és felajánlotta a lakását szállásul. Hát még a mikor megtudta, hogy Miguel úr és kollégái Ciudad-Bolivar közeletének legkiválóbb szereplői közé tartoznak, nyomban meghívta az egész utazótársaságot vacsorára.

Ennek a meghívásnak senki sem örvendett annyira, mint Kermor Jean, mert remélte, hogy valami hírt hall honfitársairól, a kik nem régiben járhattak La Urbanában.

«UGYAN HAGYD EL AZOKAT A KÖNYVEKET!»

A két kormányosra bízták, hogy a szükséges holmik beszerzéséről gondoskodjanak. Úgy Valdez, valamint Martos jól értettek ehhez a mesterséghez is. A két falcát a kis kikötőben parthoz vontatták. A kikötőben néhány halászesónakot s egy harmadik falcát is megpillantottak.

Ez a falca a két francia utazóé volt: Helloch Jakabé és Paterne Germanné. Az evező-legények hatodik hete várják, hogy La Urbanába visszatérjenek, de még csak hírt sem kaptak tőlük. Természetesen tele

voltak aggodalommal, hogy vajjon mi történhetett az idegen urakkal.

A városka polgármestere az nap este összegyűjtötte a város legszármazású polgárait s egy telepítvényest ki La Urbana közepében próbált szerencsét. Venezuelai származású volt, Marchalnak hívták. Chaffanjon részletesen leírja Marchal úr kis gyarmatát, s magáról a gazdáról is a hála meleg érzésével emlékezik meg, mert annak idején a francia felfedező igen vendégszeretően fogadta volt.

Nagyon ügyes, okos embernek festi őt Chaffanjon a könyvében; «nem törődik — úgymond — a politikával, hanem annál inkább a baromtenyésztéssel,

s van is szép esordája, melyet nagy szakértelemmel tud értékesíteni.»

Marchal úr véletlenül az nap bejött a «pusztájá»-ról a városba holmi üzleti dologban, s merthogy régi jó barátja volt a polgármester, nála szállott meg, így ő is jelen volt a tudósok tiszteletére adott ünnepi vacsorán.

Azt talán mondanunk sem kell, hogy a la urbanói polgármester, vagy ha tetszik bíró, valami nagyszabású estélyt rendezett, nem, válogatott, ritka ételekről, drága borokról nem lehetett szó, de annál pompásabb volt a lepény, melyet a derék polgármesterné a saját kezével

készített, pompás izü a bruquilla-kávé, melyet Marchal úr természetett a pusztáján, de legeslegtöbbit ért az a himezés-hámozás, fölőseges czeremónia nélkül való szíves fogadtatás, melyben a vendégek részesültek.

Marchal úr majd kiugrott örömeiben a bőreből, midőn Kermor Jean úgy szólította meg őt, mint régi ismerősét s nyomban reá Chaffanjon-t hozta szóba.

— Hja, öcsém, az a maga honfitársa tetőtől-talpig derék ember volt. Sohasem felejttem el, milyen jól érezte magát az én «kicsiny országom»-ban, kár, hogy nagyon rövid ideig tisztelhettem őt vendégemül. De hát szörnyen nyugtalan, türelmetlen ember volt, s minden áron folytatni akarta merész útját. Nem ijedt meg a föld hátán semmiféle akadálytól, neki az Orinoco forrásáig kell hatolnia, — mondá — ha bele hal is. Igazi francia vér; büszke lehet reá Franciaország!

Midőn a három geográfus szóba hozta vacsora közben, hogy minő szándékkal keltek útra, Kermor Jeannak úgy rémlett, mintha a házigazda és Marchal úr kissé megütődve néztek volna egymásra. Természetes dolog, hiszen ők az Orinoco keletkezésének a kérdését már régen eldöntöttnek tartották még pedig olyaténképpen, a mint azt Miguel úr vitatta.

Amde azért egy árva szóval sem szólott a vállalatnak ellene, sőt még biztatta is a tudósokat:

— Nagy hasznát veheti a tudomány ennek a vállalatnak, uraim, mert hátha fontos felfedezésekkel meggazdagodva fognak majd Ciudad-Bolivarba visszatérni.

— Reméljük, hogy egyet-mást megtudunk, a miről még nem tud semmit a világ, — viszonzá Miguel úr — mert a vidék, melyen útunk keresztül visz, meglehetősen ismeretlen még a tudós világ előtt. S ha esetleg San-Fernandón túl is —

— Természetesen túl megyünk San-Fernandón — vágott közbe Felipe.

— Addig megyünk, a míg bizonyosat tudunk — tódítá a szót Varinas.

(Folytatása következik.)

APAI SZÓZAT.

Száll az idő az évek szárnyain —
S ti már ifjakká lesztek, fiaim,
Fa gyenge sarja lesz derék sudár,
Mely évről-évre izmosabbán áll,
Kik intésimre mindig hűn figyeltek,
Halljátok ajkam leghőbb szózatát:
Mint őrszemű, sasröptű honfellek,
Szeressétek ti fennen a hazát!

Hol hősi vértől ázott hantokon
Csodásan épült állammá a hon,
Melynek minden parányi porszeme
Sirokról száll fel és sirookra le, —

S melyet mint otthont soha el nem hagynak
Kiket egével egyszer betakart:
Oh, lássa mindig a leghűbb fiaknak
Saját fiait, népét — a magyart!

Hűségteket hirdesse majd a tett,
Önzetlen tisztán mindenek felett!
A pálya nyílt, — s fenséges méretét
Nem korlátozza a mérhetlen ég;
A pálmalombot annyi czél kínálja,
Oh annyi, mely föl a magasba visz:
Nagy útjelzők: a kor egy-egy csodája,
Minőt teremtett már a magyar is.

S lesz kardotok, ha rá szükség leszen,
A napi fegyver bármi más legyen;
Magaadtá Isten, nemzet és király:
Polgár a hőssel egy, ha sikra száll;
A féltve őrzött haza oltalmánál
Ölelkezik az ó- és új-világ:
Páztortüzeknél, munka s tudománynál
Órkódnak im a hősök, daliák!

A századok küzdelme elpihent,
Nyugodt lehet apáink álma lent;
Mienk a honnak vérszentelt röge —
S az elmaradt eselekvés öröke:
Ragadnak már az új-kor nagy eszméi,
Melyekre oly sovárgva várt a hon;
Itt halni tvőltak, — tudjatok ti élni:
Jeggyenlőn, művelten, szabadon.

És tudjatok, miként a hős apák,
Kik éltüket a honnak áldozák, —
Utánatok bár szívem vérzik el, —
Meghalni is, ha érte halni kell!
A harezi kardok mindinkább pihennek
Az új koreszmék fényes útain,
De hősi sarjak gyávák nem lehetnek,
Oh, nem közöttük az én fiaim!

Ha zúg, háborg a kül- vagy belviszály
S fegyverre hí a koronás király:
Előre bátran! — én nem rettegek,
Az ősök lelke s Isten veletek!
Elestek tán . . . diéső így érni véget!
Vagy ég kegyelme újra visszaad, —
S nyújt hős babérhoz polgár-diésőséget:
A honnak élni, mely nagy és szabad!

S oh, a hazának békés napjain
Munkára fel, én édes fiaim!
És éreztétek, mit az ág bogán
Elzengedez a boldog csalogány:
Mert honleányi kézből üdvözölnek
Az érdem legszebb babérszájai . . .
S babért, babért tinektek, a jövőnek
Hős katonái, hű polgárai!

Dömötör Pál.

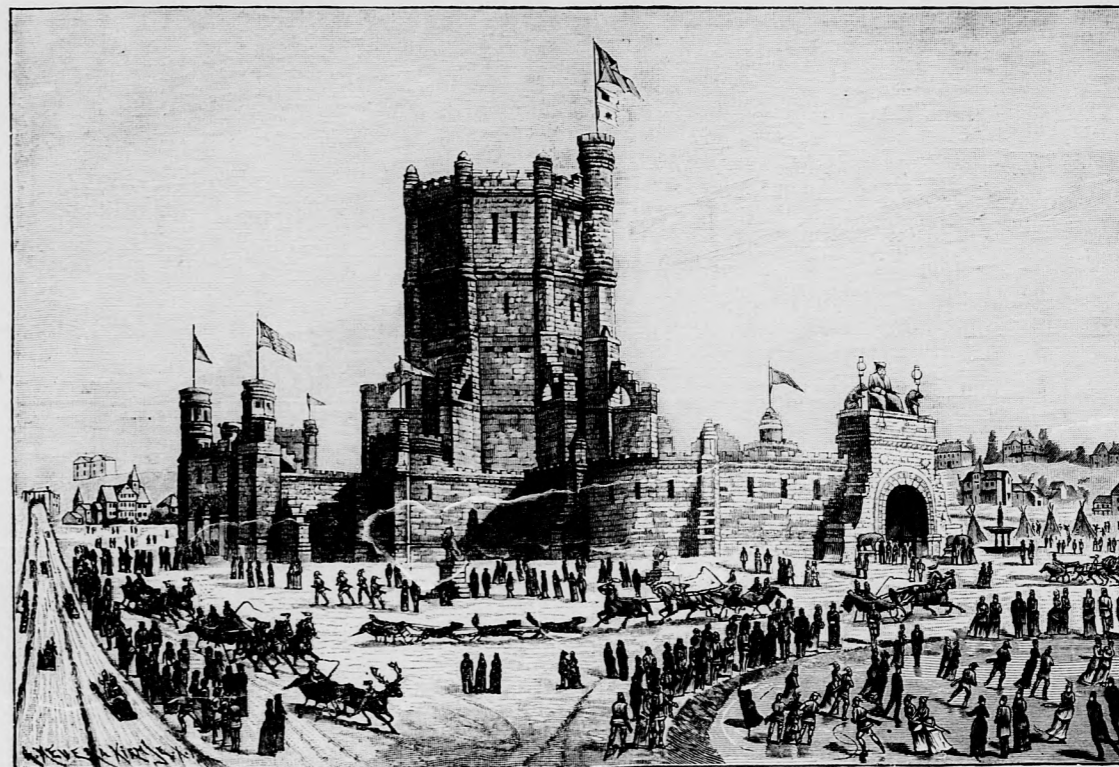
BÁRÁNYFELHŐK.

Elbeszélés.

A *Tanulók Lapja* számára írta Teveli Mihály.

Az elnök, miután látta, hogy senki sem kíván már a tárgyhöz szólani, fölkerlte a tagokat a névszerint való szavazásra. Tizenegy szóval egy ellen Rascianu Emilián lett a klub tizenharmadik tagja. A szavazás eredményéről Kovász bácsi

ügyet, azt állítván, hogy az egyetemi ifjúság nem nézheti közönynyel ezt a lelketlen izgatást, mely Magyarország politikáját teljesen téves világitásba képes helyezni a többi nemzet előtt. Erélyes rendszabályok megalkotását kívánták; követelték, hogy az ifjúság szerkesztszen egy röpiratot, mely hazánk nemzetiségi kérdését tisztán, minden párt-színezet nélkül állítsa a világléle, s küldje meg az összes egyetemeknek. A többség ehhez a nézethez

A ST.-PAULI JÉGPALOTA.

azonnal sietett az elnök meghagyása folytán értesíteni a szemközt lakó új tagot.

Másnap az egyetem központi épületének egyik nagy termében tüntetőgyűlést tartott az egyetemi ifjúság, a melyben egynéhány erdélyi románnak az európai sajtót elárasztó magyarfaló röpirataira szándékoztak felelni. Pro és contra beszélt a lelkes ifjúság. Voltak, a kik az egészet csak ártatlan izgágaságnak jellemezvén, azt követelték, hogy térjenek napirendre a kérdés fölött, hogy Európa úgy is be fogja látni, milyen jó dolguk van a nemzetiségeknek Magyarországon, hogy egyetlen nemzet sem tanusított annyi türelmet a békétlenkedő agitatorokkal szemben. Idővel jobb belátásra jut majd az a néhány elégedetlen. Mások ellenben az ifjúság becsületbeli kérdésének tekintették az

hajolt. Mielőtt azonban a szerkesztő-bizottság megválasztására került volna a sor, a bizottságnak adandó utasítás fölött fejlődött újabb, élénk vita.

Már-már megállapodtak abban, hogy a bizottság az ellenfél röpirataiban használt kihívó hangnak megfelelő erélyes stílusban szerkesztsze meg a feleletet, midőn az utolsó padról szólásra jelentkezett a gyűlés egyik tagja s hogy jobban lássák, a pad tetejére állt.

— Halljuk Rascianut! kiáltották szomszédai.
— Eláll, abezug! Ki vele, ő is oláh! — lármázott az izgatottabb rész.

Az elnök, ki a kathedrán ült, erélyes csöngetésével végre csendre bírta az ifjúságot és átadta a szót Rascianunak.

— Mélyen tisztelt pályatársak! kezdé a szónok, az elfogultságnak bizonyos neme vesz erőt rajtam, midőn a kérdéshez szólni kívánok. Soká töprenkedtem, vajjon igénybe vegyem-e a tisztelt gyűlés türelmét egynéhány percze, vajjon lesz-e csak egy csepp hatása és súlya igénytelen nézetemnek, vajjon nem keltenek-e még nagyobb izgatottságot annak a szavai, a kinek származása és neve is elég gyújtóanyag a jelen pillanatban a lappangó szenvedélyek fellobbantására.

— Eláll! hallgasson el! abezug! s hasonló, kevésbbé biztató szavak vegyültek a szónok bevezető szavai közé.

— Kérem a tisztelt gyűlést, hallgasson meg, rövid leszek. Származásomra és nevemre román vagyok, de szívem minden dobbanása a magyarok hazájáért ver. Higyjék el, mélyen tisztelt pályatársaim, rosszul fogják fel a dolgot azok, a kik azokat az ócsárló röpiratokat az egész oláhság érzelemnyilvánításának tekintik. Elégedetlen emberek mindenütt vannak és lesznek, de a legnagyobb tévedések és félreértések épen abból származnak, hogy az egyesek nyilatkozatait rosszul általánosítják. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy ne feleljünk a vádakra, melyeket az elnyomásról panaszkodók szórnak Magyarországra ellen, feleljünk, feleljen az egyetemi ifjúság önértetesen, de művelt emberekhez illő nyugodtsággal. Czáfolyjunk meg a vádakát, tisztázzuk a helyzetet s örüljünk, hogy alkalom kínálkozott Európa nemzeteinek fölvilágosítására, de ne vágjuk el a teljes kibékülés útját és lássák meg a külföld egyetemei, hogy nekünk van igazunk. A nyugodt hang jobban hat az észre, mint a kihívó beszéd. Indítványozom, hogy a szerkesztő-bizottság igyekezzék meggyőzni és nem elidegeníteni az ellenfélt.

Képzeltetni a lármát és zajt, mely a 300—400 hallgatóból álló gyűlésben keletkezett. Dobolni, tapsolni, köhögni s kiabálni kezdtek minden oldalról. Isten csodája, hogy az elnök abban a zürzavarban ki tudta mondani egy negyedórai esőngetés után a fölállással szavazó többség akaratát. A szerkesztő-bizottságba pedig Rascianu Emiliant is beválasztották, a mi a más nézetet levőknek olaj volt a tűzre.

Holdassy Gyula a gyűlés befejezése után a kijárástól állt lesbe egynéhány izgatottabb társával. Mikor az utolsók közt Rascianu iparkodott kifelé, odakiáltotta: Abezug oláh!

Rascianu úgy tett, mintha észre sem vette volna Holdassyt, nyugodtan ment ki az ajtón, a mi még jobban fölizgatta Gyulát.

— Nézzétek a színészt, hogy játsza a hazafit, félti a bőrét.

Erre már Rascianunak is kifogyott a türelme, hátra fordult s megvető tekintettel mérte végig Gyulát s csak annyit mondott:

— Szentelen.

Természetes dolog, hogy Gyula ezt nem vágta zsebre, utána sietett s mikor utólérte, megvetéssel köpött egyet a földre, s búcsúzásul ezekkel a szavakkal fenyegette meg:

— Gyáva, pimasz, majd megtanítlak.

A tizenhármassok klubjában épen vacsoránál ültek a tagok, élénken megbeszélve a gyűlés egyes mozzanatait, mikor lélekszakadva berontott köztük Holdassy Gyula és se szervusz-t, se jó esté-t nem mondva, egyenesen a korelnökhöz sietett:

— Töröljék nevemet a tagok sorából; nem akarok többé itt megjelenni önök közt, a kik nem röstelték tegnap azt az áruát beválasztani. Ajánlom magam! — És elsietett.

Jó, hogy nem várta a feleleteket, mert különben egyszer s mindenkorra elment volna a kedve az ilyen hirtelen haragtól; még Mór Béla is heves szavakkal adott kifejezést megbotránkozásának régi jóbarátja és lakótársa viselkedése fölött.

(Folytatása következik.)

A ST-PAULI JÉGPALOTA.

Képpel.

Az amerikaiaknak a sport terén is vannak eredeti ötleteik. Ilyen a jégpaloták építése télen át. Ez idén a farsangi sasionra St.-Paulban állítottak fel egy ilyet, mely 42,000 négyszögláb tért foglal el, 217 láb hosszú és 144 láb széles. A főépület nyolcz-szögletes torony 50 láb átmérővel. Délkeleti oldalán egy másik karsú torony is emelkedik, tetején zászlópóznával. A nagy torony magassága 101 láb, a kis toronyé a póznával együtt 135 láb. Az egész alkotást tömör jégfal övezi. Az e célra használt jégnek 12—18 hüvelyk vastagnak kell lennie, az egyes jéglapok hossza 6—8 láb. A toronyfal alsó része 9 láb vastag. Az épület befedésétől azonban, mivel igen nehéz feladatnak tartották, elállottak. A képünkön jobbra látható főkaput Boreális király szobra díszíti; tőle jobbról és balról jeges medvék, melyek villamos fényt árasztanak ki. Mindenesetre érdekes lesz a látvány, mikor a tavaszi nap első sugara ezt a ragyogó építményt felcsókolja, ha csak annyi belátása nem lesz, hogy el ne rontsa a derék amerikaiak fáradságos munkáját.

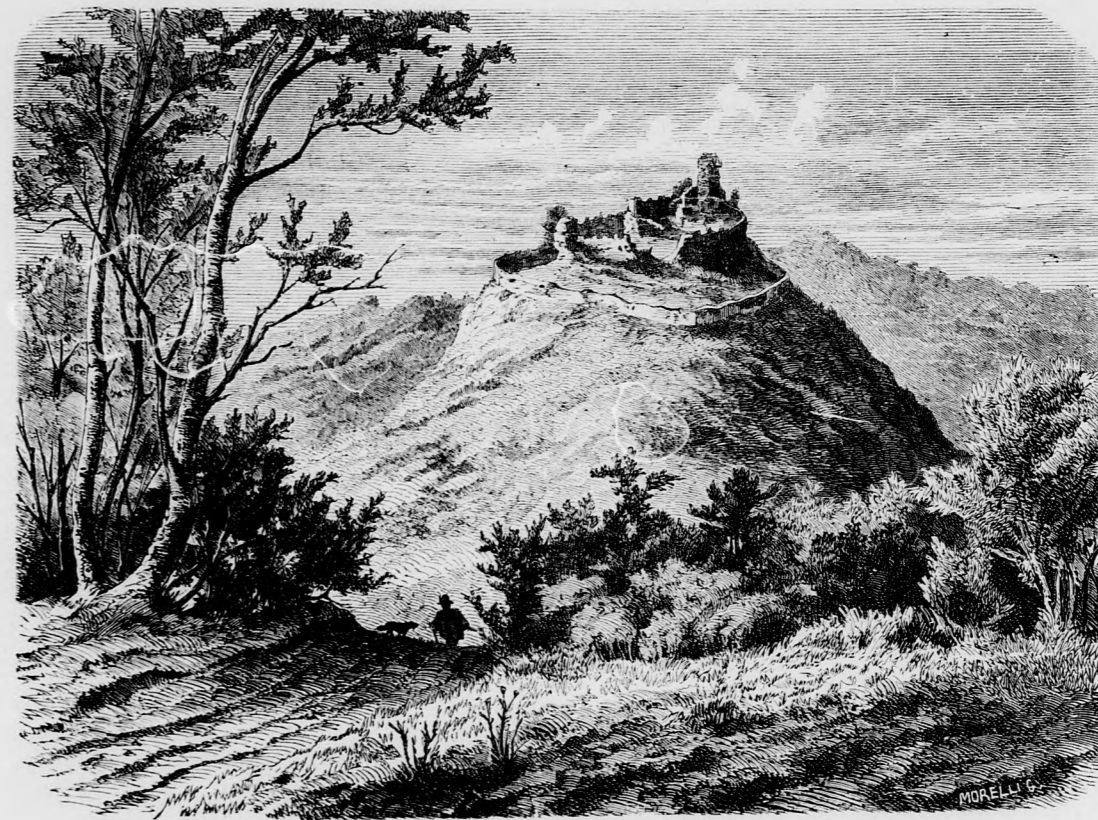
A TORJAI «BÜDÖS-BARLANG».

A *Tanulók Lapja* számára írta Dr. Hankó Vilmos.

Erdős hegyeken át, helyenkint valóságos őserdők között visz útunk Bükszádról hazánk egyik legnagyobb természeti nevezetességéhez: a torjai *Büdös-barlang*hoz. Háromszék megye Alsó-Torja községének határában, Bálványos- és Zsombori patakok vizválasztóján, a Sósmezőnek nevezett fennsík — több forrás buzog fel s néhány esi-

A telepről keskeny bokrok, fák és sziklakkal szegélyezett hegyi út vezet az 1053 méter magasságban levő barlanghoz. Az ut mellett itt-ott sirtövek fehérlenek, a melyek alatt a barlang áldozatai alusszák örök álmukat.

E szerencsétlenek közül többen az igazság, mások a zsarnokság sújtó keze elől, sokan a szégyen vagy az élet elviselhetetlen terhének nyomása alatt kerestek és találtak itt menedéket, avagy megváltást. Hányan vannak, kik a helynek

BÁLVÁNYOS-VÁR.

nos épület: lakóház, vendéglő, fürdőház emelkedik. E kis telep a *Bálványos-fürdő*, számos telepen felfakadó ásványforrásaival.

A *Büdös-fürdő*t nem annyira szép fekvése, sem változatos összetételü, tombolva elötörő, esodahatású forrásai, vagy nagy kiterjedésű és kitünő minőségű vaslápja teszik világra szóló természeti nevezetessé, hanem gyilkos gázokat (szénsavat és kénhidrogént) kilehelő tárnái, barlangjai. A *Gyilkos-*, *Timsós-*, s mindenekfölött a *«Büdös-barlang»* azok, a melyeknek a *Büdös-fürdő* hírnevét köszöni, s a melyektől a legfényesebb jövő várja.

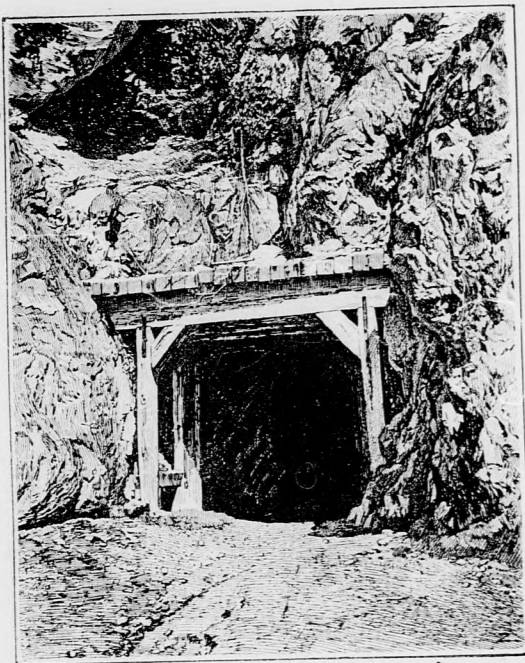
veszélyes voltát nem ismervén, mire sem vigyázva léptek a barlangba, s halálukkal adóztak?

Közeledvén a barlanghoz, megcsap bennünket a kiáramló kénhidrogén szaga; közelebb jutván, a szag mind erősebb és erősebb lesz; még egy fordulat, s megnyílik előttünk a sziklahegy s a *Büdös-barlang* óriási torka ásít felénk. Koszorús költőnk, Jókai Mór esodálatos színekkel, bűbajos eesettel örököltette meg a képet gyönyörű regényében, a *«Bálványos vár»*-ban. Be is mutatjuk olvasóinknak:

«Rengeteg őserdők közepéből toladik előre egy óriási bércztömeg; egymásra hányt dűledező

sziklák romhalmaza, mintha egy bedőlt tűzhányó volna. Oldalait kiégett lukacsos surlókövek fedik, ércsalak maradványok; mogyoró-, galagonyabokor esenevészik a hasadékok között: azokon is rőt a levél. Csak a pemétfű látszik itthon lenni, s a sirok és romok két virága: a kövi rózsza meg a sárga szaka. A halál országa ez»,

A bérez oldalán, fenn a magasban ásit egy szikla-odu; félredült gulák képezik óriás kapuját: májszínű, rozsdaveres sziklák, fekete erekkel.

A TORJAI BÜDÖS-BARLANG BEJÁRATA.

Hanem a barlang szája körül sárgán van zománcozva szikla és padmaly; mint a penész, úgy lepi be a halaványsárga nyirok az egész környéket. S a bejárat előtt reszketni látszik a lég, mint a délibáb; a kövek táncolni látszanak; az örökké nyitott kapu reszket és a föld maga libeg-lobog. Itt van a pokol tornáca. Mi leheli fel azt a haláladó léget, onnan a szikla mélyéből a mitől még a felette elrepülő madár is leesik? Kinek a szavára nyílt meg ez az üreg, a mibe ember ha belépett, többé vissza nem tér?»

Dante ilyennek képzelte magának a poklot, sötét borzalmaival.

A barlang hossza 1844-ben 14, szélessége 2, magassága, a hol legmagasabb 6, a hol legalacsonyabb 2 méter volt. A barlang oldalfalait a gázokból kiváló kénvirág-alakzatok díszítik. A barlang befelé lejtős, de a gázok felszine vízszintes irányú.

Ezen alsó gázréteg, valamint annak felszine, rezgése, hullámzása, áramlása a 90-es évek elejéig, míg a barlangot szándékosan meg nem szűkítették, világosan kivehető volt.

A bejárat mögött egy kis gyermek is baj nélkül megállhat: a barlang fenekén pedig egy közép-nagyságú ember feje fölött mintegy 2 méter magasan csapnak össze a gyilkos gőz hullámai.

A barlang alján levő körtegek izzadni látszanak. A leesepegő vizet* cserépedényekben fogják fel, s azzal szembetegek mossák szemeiket.

A Büdös-hegy hajdan kénbánya volt s a nemzeti fejedelmek korában még nagyban bányázták belőle a ként. Torja e bányájáért mint bányahelység sokáig képviselve volt nemzetgyűlésein.

Jó régen tudják, hogy a Büdös-barlang és a szomszédos barlangok mérges levegővel vannak tele. A hegy északi oldalán, a Gyilkos-barlang romjai fölött elrepülő madarakat a gáz leszédíti; a barlang előtt a múlt század végén egy medvét találtak, melyet a barlang gőze ölt meg. A Büdös-barlangban még bogarakat sem látunk játszódni; madarak nem repülnek belé, messze kerülnek mérges lehelletét. Ha sötét üregébe a nap egy-egy sugara betéved, nem lát benne semmi életet. Régen ismerik a telep ásványvizeit is. A kénes savanyúvíz-források, fortyogók mellett a gyógyulni jöttek sátrai állanak, lovai legelnek. Nem volt ismeretlen a régiek előtt a Büdös-barlang levegőjének gyógyító hatása sem. Nyáron eljönnek a szem- és idegbetegek, kiizzasztják magukat benne és gyógyulva térnek meg övéikhez, mondja Kővári.

De hogy mi az, mi a barlang levegőjében öl és gyógyít, mi az, mi a csepegést oly hirneves szemorvossággá teszi, micsoda alkatrészek, a melyek a hegy oldalán és lábánál tombolva fölfakadó ásványvizeknek gyógyító erőt adnak, milyen hatások lehetnek azok, a melyek a barlangot alkotó kőzet anyagát megváltoztatják s megrajzolják a sziklafal sárga és fehér virágait, miféle titkos erő az, a mely a barlangok gyilkos levegőjét oly csodálatos mennyiségben termeli: ezeket a kérdéseket a régiek válasz nélkül hagyták; ezekre a tudományos és közgazdasági tekintetben rendkívül fontos kérdésekre csak a legújabb időben kaptuk meg a feleletet.

Bemenve végtagjainkat sajátos melegség

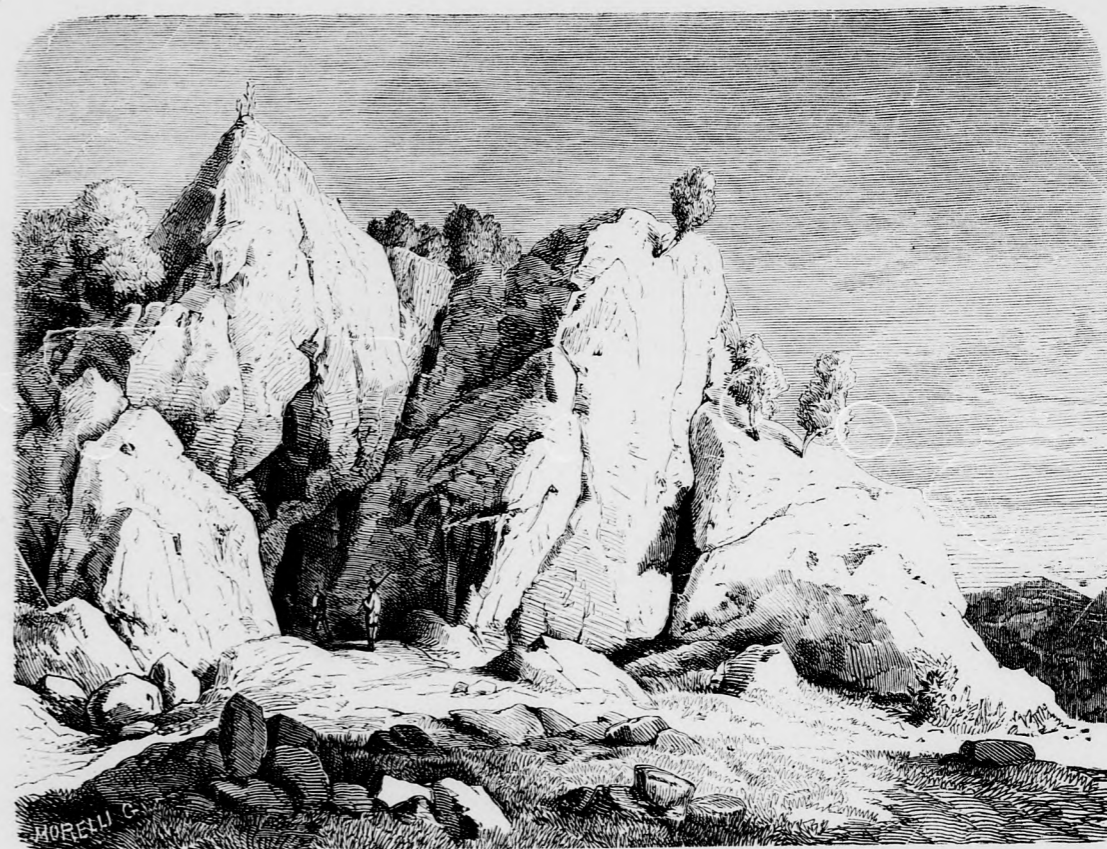
* Alkatrészei szabad kénsav mellett aluminium, vas, mész és chlór. A kénsav, mint a kénhidrogén, illetőleg a kén oxidációjának terméke keletkezik.

járja át, izzadság lepi el, pedig a barlangban rendszerint hűvösebb van, mint kűnn. Addig, míg szájunk, orrunk az alsó rétegből kiér, bátran lélegzelhetünk, az alsó gázrétegben azonban csak visszatartott lélekzet mellett járhatunk, mert egy lehelletnyi a gázból már öl, de mint gázfürdő már sok rheumatikus bajnak volt gyógyítója.

A telep tudományos méltatását Hlosvay Lajosnak köszönjük, ki «A torjai Büdös-barlang levegőjének vizsgálata» című munkájában a tárggyal behatóan foglalkozik.

langnak. A «Kutyabarlang» (Grotta del cane) egy ajtóval elzárt kiesiny sziklaüreg, a melynek alján széndioxid fejlődik. A gáz mely állandóan egyazon magasságban van, a kisebb állatokat (kutya) ellepi; ezek tehát a barlangban azonnal elpusztulnak; az ember veszedelem nélkül tartózkodhatik benne. Ma már tudjuk, hogy a Büdös-barlang a Kutya-barlangot sokszorosan fölülmúlja.

El fog jönni az idő, midőn Jáva méregvölgye, Island forró iszapot hányó geysirei, Bahu örök tüze, Itália tüzes lávát ontó vulkánjai mellett,

A TORJAI BÜDÖS-BARLANG.

Hlosvay vizsgálatai nyomán tudjuk, hogy a barlang gázkeveréke 95.49% széndioxidból, 0.56% kénhidrogénből, 0.01% oxigénből és 3.64% nitrogénből áll és hogy körülbelül 734,800 köbméter széndioxid és 2850 köbméter kénhidrogén ömlik ki évente a barlangból. A kiömlött széndioxid súlya 1.448,000, a kénhidrogéné 4340 kgr.-ra rüg.

Andernach mellett, a laachi tó közelében levő forrásokból évente mintegy 250,000 kgr. széndioxid ömlik ki; tehát csak hatodrésze annak, a mit a torjai barlang szolgáltat. A széndioxidot termelő helyek között világhíre van a nápolyi Kutya-bar-

mint természeti csodát, a Büdös-barlangot is emlegetni fogják.

1891 óta a Büdös-hegy és a Bálványos-hegy között, a Bálványos patak mentében gyar emelkedik, a mely serényen szivattyúzza ki a barlang szénsavát, s vastömlőkben viszi vásárra.

A Hargita-hegység déli részén emelkedik az 1140 méter magas Büdös-hegy. Ennek a hegynek egyik nyúlványán — 100 méterrel a Büdös-barlang alatt — terül el a Sósmező nevű fenisk; nevezetessége, hogy forrás forrás mellett buzog fel rajta.

A források közül a «Fidelis-Forrás» vize kitünős savanyúvíz, a «Károly-forrás»-é vasassavanyúvíz, a «timsós-forrás»-é timsós vasgáliczos víz, a «felső timsós»-forrás vize, a «szemvíz»-é, a «várpad-forrás»-é és a «várpad alatt lévő forrás»-é kiváló vasas vizek. A források közül az egyiket «hammas»-nak is nevezik sötétszürke színétől; alább a Zsombor-patak közelében előtörő források egyikét «vallató»-nak jéghidegsége miatt.

A források közül egyik-másikból olyan erővel tódul ki a széndioxidgáz, hogy ha az ember a forrás fölé hajlik, rögtön elkábul.

«Ha más országban volnának e gyógyító erejű csodaforrások — mondja Jókai — búcsújáró kápolna volna mindenik mellé építve egyfelől, részvénytársaság vendégfogadója a másik felől.»

De végre kezdik megbecsülni nálunk is. *Bálványos-fürdő* bizonyíték rá s ha Torja idővel nagy nevezetességre tesz szert, ezt bizonyára első sorban a Torjai Búdös-barlangnak fogja köszönni.

A Torja patak felső völgyében egy kerekded dombon Torja-varának rommaradványai merednek égnek. A Búdössel átellenben fekvő hegykúpon pedig a romjaiban is bámulatra méltó Bálványosvár, az Aporok ősi sasfészke tűnik szemünkbe.

Bálványosvár 1029 méter magas kúpalakú sziklahegyen épült; ma majdnem hozzáférhetetlen, réges-régen bevehetetlen. Az ősi vallás híveinek ez volt menedékhelye; itt lobogott fel utoljára a tűz, melyet székely őseink a Hadisten tiszteletére emelt oltáron gyújtottak. A vártetőről beláthatjuk fél Székelyországot.

Bálványosvár keletkezéséről a következőt beszélnek.

Mikor Szent István királyunk az erdélyi magyarokat a keresztyén hit felvételére szorította, az Opor vagy Apor nemzetség, mely Etelétől, a hatalmas hún királytól származott s mely makacsul ragaszkodott pogány létéhez, e hegyek közé menekült. Itt a sűrű erdővel borított hegykúpon hatalmas várat építettén, merészen daczolt a terítő király parancsaival és tovább imáda pogány bálványait.

Idők múltak. Az egész környék, az egész ország már mind a keresztyén hit hívei voltak; az az Aporok azonban megmaradtak konokul bálványimádóknak.

Történt egyszer, hogy Bálványosvár egyik ifjú ura, Apor Géza egy szomszéd úr leányát, Mike Ilonát, megkérte feleségül. A szülők elutasították őt, mivel nem akarták leányukat pogány ember-

hez adni. E meggyalázásért boszut forralt az ifjú és két testvérbátyja.

Egy napsugáros ünnepnapon, a mint épen oszlottak a hivek a szomszéd Torja templomából, egyszerre csak fegyveres lovasok közéjük vágtattak s az egyik, Apor Géza, kiragadta a templomjárók közül Mike Ilonát s elvágattak vele vissza Bálványosvárba.

A vidék felháborodott lakosai felkerekedtek, mint egy ember, fegyvert ragadtak s a leányától megfosztott apa vezetése alatt elindultak, hogy megbüntessék a merész leányrablót. Csakhogy ezek s embereik elszántan védtek magokat az erős várban. Elkeseredett és véres volt a harc. Az idősebb két Apor már ott hevert holtan vérében, s mire még egyszer felkelt a nap, Bálványosvár falán nagy rések tátongtak.

Ekkor megjelent a vár falán Mike Ilona, kezében keresztet tartva, s így kiáltott: «Az igaz istennek és Krisztus urunknak nevében, békeség! Ne folyjon többé atyámfiai vére! Apor Géza kész felvenni Üdvözítőnk hitét!»

«Ámen!» felelte a sokaság és a vár ura még az nap keresztyén hitre tért és nőül vette Mike Ilonát. A vár pedig, mivel benne kerestek menedéket, Erdély utolsó bálványimádói, megtartotta a Bálványos nevet mind a mai napig.

A történelemből ismeretes, hogy Apor László, Erdélynek hatalmas vajdája e várba záratta a magyar trónt bitorló bajor Ottót és nem bocsátotta addig szabadon, míg meg nem esküdött, hogy a magyar trónról lemond és Magyarországra soha sem teszi be a lábát. A magyar korona majdnem két évig volt Bálványos várban Apor László kezei között.

ARANY JÁNOS «TOLDI»-JA.

A *Tanulók Lapja* számára.

8

Az is lehetett eddig, de ilyen gonoszság, ennyi álnokság után nem maradhat többé az Lajos király előtt, a ki környezetében nem tűr gonosz embereket. A király tisztában van tervével: megalázní, megszegyenyíteni és megbüntetni készül az álnok testvért. Ismerve György gyávaságát neki igéri Miklós vagyonát, — de mert tudja, hogy az gyáva — azon föltétel alatt, ha a cseh vitézt legyőzi.

Az emberi szív alapos ismeretéről tesz tanúságot az, hogy tudva azt, hogy az általa föltételképpen kitűzött föltételt Toldi György végrehajtani nem tudja, akkor, midőn Miklós a cseh vitézt legyőzte,

Györgyhöz fordul, s tőle gúnyosan kérdi, hogy nem ösmeri-e a győztes vitézt, a kiról pedig biztosan tudja, hogy az nem lehet más, mint Toldi Miklós, mert mindaz, a mit Györgytől felőle hallott, teljesen reá illik. Ezért egész határozottan kérdezi az előtte álló bajnoktól:

«Nemde-nem a Toldi Lőrincz fia volnál?»

A királynak Györgyhöz intézett kérdése (t. i. hogy nem ismeri-e a küzdő bajnokot) büntetés is Toldi Györgyre nézve, mivel egyezésük szerint Györgynek kellett volna a csehhez megküzdeni s egyszersmind vád Toldi György aljassága és álnoksága ellen is. Mintha ezt mondaná e kérdéssel: «Hát nem te küzdesz ott a porondon Toldi György? hisz öcsédnek általad felajánlott vagyonáért foly a küzdelem; az örököszt, melyet neked ajánltam fel, más viszi el? S te gáncsolódol testvéred ellen, te, a ki a magyar név becsületéért, saját testvéred legméltóbban téged megillető vagyonáért nem mersz sikra szállni?» Azért folytatja aztán, — bár tudja, hogy Toldi Miklós a győztes — mintegy gúnyolódva, hogy fájjon Toldi Györgynek, a ki bizonyára még mindig nem sejtí, hogy öcsese a győztes vitész:

«Egyébiránt legyen magyar, avagy német,
Nagy esapástól menté meg a magyar népet.
El is veszi tőlem jutalmát gazdagon,
Toldi gyilkos öcsese részét neki adom.»

Az első két sor Toldi Györgynek szól, a másik kettőben foglaltakat azonban már környezetéhez fordulva mondja a király. Ez ismét egy újabb büntetés Györgyre nézve, mert a szégyen bélyegét süti rája az, hogy neki gyilkos öcsese van. Éppen az, a minek György legjobban örül, tudniillik a gyilkosság vádja, a miről azt hitte, hogy czéljához segíti, az óhajtott vagyonhoz juttatja, a mi a gyűlölt testvért lehetetlenné tette, a mit éppen ő maga hoz tudomására a királynak . . . a mi neki vágya, reménye, boldogsága volt, az válik neki legnagyobb szégyenére, mert ime a király mintegy vádként emlegeti Toldi gyilkos öcsesét. *Igy járnak azok az emberek, a kik érdemellenül, igaztalanul ülnek, mások romjain kívánnak emelkedni.* Az ő sorsában is beigazul a régi axioma igazsága:

«Per quod quis peccat, per idem punitur et idem.»

Lajos király *lelkismeretességéről* tesz tanúságot, hogy Toldi Györgynek Miklósról adott jellemzését nem veszi készpénznek, hanem az álnok beszédből kiérezve a testvérgyűlöletet, maga is meggyőződni kíván arról, hogy miképp eshe-

tett Miklós abba a bűnbe, a melyről bátyja olyan készségesen és nagysietve igyekezett informálni a királyt. Kikérdezte György szolgálait, a kik a királynak híven mondták el a történeteket. Így tehát a király Miklósnak a cseh vitézzel folytatott küzdelme alatt, tehát a Györggyel folytatott beszélgetés közben teljesen tisztában volt a történetekkel, világosan látott, s azzal is készen volt, hogy miként fogja büntetni Györgyöt, s hogy ad elégtételt Miklósnak. Ez egyik legszebb bizonyossága a király igazságosságának. Meghallgatja a vádat, de nem mondja, hogy a bűnöst elítéli, kutat az igazság után, adatokat gyűjt, kihallgatja azokat, kik a vádlott esekelménynek tanúi voltak, csak azután ítél. Itéletében nem befolyásolja az, hogy a vádló előkelő állású udvari ember, régi bizalmasa, a vádlott pedig egy egyszerű, senkitől sem ismert, műveletlen, nagy erejű, bujdosó, idegenben tévelygő ifjú, a ki nem védheti magát, a kinek nincsenek tanúi, ha volnának is, mit használna az a hatalmas vádlóval szemben.

Azt is tudja a király, hogy mi volt György tetteinek titkos rügője, tisztán áll előtte György jelleme, látja, *hogy a kielégíthetetlen kincsvágy és az irigység vezelle őt minden tettében*, hogy mintegy tervszerűen készült Miklósnak megrontására. Azért midőn György gonoszsága napfényre kerül, a körülötte álló uraknak így hozza tudomásukra György gonoszságát:

«Urak! hű vitézim ide hallgassatok,
Mert nem tréfaság ez, a mit most hallotok;
Toldi György testvére ez a vitész gyermek,
S György azon van, hogyan ásson ennek vermet,
Hogyan zárhatná ki öcsesét örökéből,
Hogy tagadhatná ki a nemzetségéből.
Tudom minden esinját, mert végére jártam,
Azért most szemébe mondom neki bátran:
Árván maradt öcsesét parasztnak nevelte,
Mert nagy erőt sejtett benne, s irigyelte,
Mert attól félt, hogy a Miklós erős karja
Az ő hírét-nevét homályba takarja.
Mert — dejszen tudja azt az ő gonosz lelke,
Öcsesét rangja szerint miért nem nevelte.»

(XII. 7. 8.)

Az igazságos király *jószívűségét* mutatja az, hogy nemcsak megvédi az ártatlanul üldöztetés ellen, hanem a kiállott szenvedésekért, méltatlan bánásmódért kárpótolni és megjutalmazni is igyekszik Miklóst. Drága kardjával ajándékozta meg, a hősiség jutalmául lovaggá avatja, vitézévé teszi, s nagy erejéhez és nemes jelleméhez méltó állást ad neki «12 lóra rendel neki hópénzt». *Nagylelkű is a király*, mert a gonosz Györgyöt számúzi ugyan udvarából, de vagyonát Miklós kérésére meghagyja.

PATAKRA.

Arany Toldijában Lajos király úgy van jellemezve, hogy minden szava, minden tette fenkölt gondolkozású, nemes, lovagias, hős királyra vall, a ki nemesak fényes állásban van milliok felett, hanem lovagi erényekben, nemes lelki tulajdonságokban is egyaránt gazdag, kiváló.

(Folytatása következik.)

Az Auer-féle izzófénnyről.

A *Tanulók Lapja* számára írta Goldziher Károly.

Az összes fémföldek közül a *thorium* földje az, mely melegítve a legfényesebben világít. A *thorium*-földön kívül még egyéb hasonló tulajdonságú fémföldeket (névleg: *lanthanium*, *cerium*, *didym*, és *ceriumium* földjeit) is kevernek a *harisnya* *thorium*-ához. E fémek mindegyike eddig csak a laboratóriumok ritkaságainak sorába tartozott; csak Auer felfedezésével váltak jelentőségessé. Az égő összeállításának első napjaiban kevés remény volt elterjedéséhez, a fémföldek ritka és kevésmennyiségű előfordulásánál fogva; ily módon a *harisnya* előállítása kissé költséges lett volna. De a 90-es évek elején, tehát 4 évvel a *harisnya* első ismertetése után, Brazília és Észak-Amerika aranyföldjein, továbbá az Ural-hegységben óriási mennyiségben bukkantak egy sárgás aranyhoz hasonló homokrétre, a mely ép a szóban forgó fémföldeket tartalmazta. E homok egy *phosphát*, melyet *monazit*nak neveznek és a fémföldeket nagy

mennyiségben is elég tiszta állapotban tartalmazza. Az Auer-féle társaság történetében hirtelen fordulat állott be. Több ezer tonna monazitföld vándorolt át Európába és minden kétség eloszlott a *harisnya* előállításának tekintetében. Leginkább az egyes városi gáz-társaságok mutathatták ki a gáz felhasználásának megapadásával, hogy mily gyorsan ment át az Auerégő a köznapi használatba. A *harisnya* még így is elég drága volt, de évről-évre olcsóbbá válik, mert anyagán folyton eszközölnek javításokat. Elcinte körülbelül 2 frt volt az ára, ma már nálunk 60 krba, külföldön pedig 20—30 krba kerül. Jelenleg az összeállítást illetőleg azon eredményre jutottak, hogy a *harisnya* leggyengébben világít akkor, ha csakis egy fémföldből állították elő. A kísérletek mutatják, hogy a fény erőssége a *thorium* mennyiségével egyenes, a *cerium* mennyiségével pedig fordított arányban áll és ezért leginkább 98—99% *thorium* és 1—2% *cerium*-földet használnak.

Igen érdekes fejtegetések fűződnek a *thorium* és *cerium*-föld együttes hatásának kérdéséhez és ezek megmagyarázzák az Auer-égő oly nagyfokú fényhatását. Elcinte azt hitték, hogy a *harisnya* nagy sugárzó képességének főoka az egyes fémföldek nagy sugárzó képessége. Ezen állítást azonban már az előbb említett adatok döntik meg, mert pl. a tiszta *thorium*-ból készült *harisnya* igen gyenge kékes fényt terjeszt. A nagy fényhatásnak oka másban keresendő. A *cerium* maga nem világít, de a meleget igen nagy mértékben vezeti; ellenben a *thorium* sokkal jobban világít, de igen rossz melegvezető. A nagy fényhatás igazi oka az izzó *cerium* által fejlesztett óriási hőmennyiségben rejlik, mely a beáramló gáz hőmérsékletét még jobban emeli, mint azt már a szénrészecskék izzása tette. Hogy a *cerium* mily nagy meleget fejleszt, legjobban az u. n. kontakt hatások mutatják, melyeket már az izzó platina-drótnál is tapasztalhattunk. Az izzó platina-drótnál a felette áramló gázt meggyújtja; hasonló kísérlet végezhető az Auer-égőnél is: kioltás után rövid időre minden gyufa nélkül meggyúlik a beáramló gáz, mert ezt a nagy meleget fejlesztő és még izzásban levő *cerium* meggyújtani képes. Még azt kell ezek után megmagyaráznunk, hogy ha a *cerium* ily nagy mértékben befoly a fény erősségére, honnan van mégis, hogy ez a *cerium* mennyiséggel fordított arányban áll. A kontakt hatásoknál azt tapasztalták, hogy ezek az illető anyagok ritka elhelyezésével növekszenek. Mentül sűrűbben van ugyanis a *cerium* elosztva, annál rohamosabb a külső levegő és a gáz melegének kiegyenlülése, mert a nagyobb felület a meleget sokkal jobban vezeti. Ha az egész *harisnya* *cerium*-ból állana, az egész *harisnya* venne részt a gáz melegének emelésére, mi nagyfokú melegestéssel járna; de így, ha csak egyes részek vannak *cerium*-ból, csak ezen kis részekre központosul a *cerium* feladata és ez tetemesen, sőt maximumra is emelheti a hőmérsékletet.

E fejtegetések alapján láthatjuk legjobban, hogy mily czélszerű az Auer-féle *harisnya* anyagának ilyen megválasztása a fényerősség emelésére. A kevés *cerium* ugyanis nagy meleget fejleszt, a *thorium* mint rossz vezető e meleget nem vezeti át a külső

levegőbe, hanem felhasználja, hogy hatása alatt nagymennyiségű fényt sugározzon ki. Ez magyarázza különben azt is, hogy ámbár a *harisnya* megett igen nagyfokú meleg fejlődik, mégis a külső levegőbe igen kevés megy át, mi nagyon kellemessé teszi e világítást. A fejlődő meleg egyrészt a fényerősséget növeli, másrészt csak kis felületeken jelentkezik és így alig érintkezik a külső levegővel.

Megjegyezhetjük még, hogy az Auer-égőnél nemesak légszesz, hanem petroleum- vagy spiritusz-gőz, vagy nem világító hidrogéngáz is használható; mert voltaképp a *harisnya* a legfontosabb alkotórész. De ily alakban a világítás költségesebb.

Az Auer-égő nagy jelentősége a gázlámpák fényének oly nagy mértékben való emelésében áll. De az égőnek a világítás történetében is nagy szerepe jut. A villamosság már-már kiszorította a légszeszt és mivel az elektromos világítás igen drága, a világítás maga igen megrágult volna. Ily időben lép fel Auer izzófényével, mely a légszesz-berendezések beszüntetését és a költséges új vezetékek felállítását szükségtelenné teszi és fényesen, sőt sok tekintetben az új világításnál még fényesebben felel meg a követelményeknek, melyeket a fényerősség kérdéséhez fűztek. Ma már az égő annyira kifejlődött, hogy majdnem mindenütt, még az utcákon is sokszor találkozunk vele.

VEGYESEK.

A falusi életből mutat be józú jeleneteket két képünk. Az egyik azt tünteti fel (festette Kinnach László), a mint egy parasztasszony, karján kis gyermekével a patakra tereli ki a libákat, saját nevelését és talán összes vagyonát. A szárnyasok épen abban az élénksgben látjuk, a mint a patakhoz érve, örvendezve gágognak, szárnyukat csattogtatják a víz előtt, mások pedig már épen készülnek belevetni magokat.

Szobonya Mihálynak, a nemrégiben elhalt tehetséges művésznek «Tereferé»-je hűséggel festett életkép. A fiatal asszony, ki a mezőről tér haza, hátán garabóval, vállán kapával, megáll az alacsony kerítésnél, hogy egy pár szót váltson a szomszédasszonnyal. Úgy látszik, szóból szó lett, a kis gyerek már elunta, vonja is haza édes anyját, a szemét is türelmetlenül dörzsöli és siróra áll a szája. De biz a mama meg a szomszédasszony még mindig benne van a tereferében.

Villamosvasuti jegyek. Lapunk múlt számában közölt *Kedvezmények* című első cikkünk alapján a budapesti villamos városi vasut részvénytársaság igazgatója, nagyságos *Hüvös József* úr arról értesíti az ifjúságot, hogy minden tanuló, a ki tanuló voltát igazolni tudja, a társaság VII., Kertész-utca 20. sz. helyiségében azonnal megkapja a kedvezményeket az itt felsorolt vonalokra a kitüntetett árak mellett:

Egy vonalra:

Nagyköruti vonal (Nyugoti p.-u.—Boráros-tér)	3 frt 30 kr.
Podmaniczky-u. vonal (Akadémia—Városliget)	3 « 30 «
Király-u. vonal (Nagymező u.—Városliget)	2 « 70 «
Baross-u. vonal (Egyetem-tér—Kőbányai-út)	2 « 70 «
Kőbányai vonal (Rókus-kórház—Kápolna-tér)	3 « 30 «
Népligeti vonal (Rókus-kórház—Népliget)	3 « 30 «
Dunaparti vonal (Boráros-tér—Eskü-tér)	2 « 70 «
Köztemetői vonal (Rókus-kórh.—Uj-Köztemető)	5 « — «

TEREFERE.

Két vonalra:

Nagykörut és Podmaniczky-u. vonal	4 frt — kr.
Nagykörut és Király-utcai vonal	4 « — «
Nagykörut és Baross-utcai vonal	4 « — «
Nagykörut és Kőbányai vonal	4 « — «
Nagykörut és Népligeti vonal	4 « — «
Nagykörut és Dunaparti vonal	5 « — «
Baross-utca és Népligeti vonal	3 « 30 «
Nagykörut és Köztemetői vonal	5 « 50 «

Az árak havonként értendők.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Képes levelezőlapok kieserülésére hívják föl társaik figyelmét *Bohrandt* Lajos Budapest, IV., Lipót-utca 46. sz. I. em. 10. ajtó, *Brunner* Zoltán Lippán, *Lichter*-féle ház, *Storfer* Adolf (Deés), *Molnár* Béla (Kassa, Fő-utca 43.), *Glasner* Győző (Liptó-Rózsahegy), *Ditrichstein* Viktor főreálisk. V. o. tan. (Arad) [csak vidéki levelező lapokat], *Techet* Károly főreálisk. VI. o. t. (Sopron). — Itt megjegyezzük, hogy szívesen közzetítjük az ilyen érintkezést, de felelősséget nem vállalunk azért, hogy az illetők kifogástalanul teljesítik-e kötelességüket. *Lázár* Béla brassói előfizetők ellen egy csomó panasz érkezett, hogy a neki küldött levelezőlapokat nem cserélte ki.

Farsang. A nagykanizsai gimnázium január 25-ikén tartotta meg koncertjét. Műsor: 1. Részletek *Gounod* Faustjából, előadta az ifjúság zenekara. 2. «A rab», szavalta *Zsibory* László II. o. t. 3. «Dalra fel», előadta az ifjúság énekklara. 4. «Bihari kesergője», előadta a zenekar. 5. «Vihar után», szavalta *Németh* György VI. o. tan. 6. «Vadrózsa», előadta az

énekkar. 7. «Kettős», előadta hegedűn Vollák Béla VIII. o. t. zongorán kísérte Blau János VIII. o. tan. 8. «Monolog», előadta Blau János VIII. oszt. tanuló. 9. «Induló», előadta az ének- és zenekar. A koncert igen jól sikerült. — A *losonezi* magyar királyi állami főgimnázium január 22-ikén az intézet dísztermében hangversenyt tartott a következő műsorral: 1. «Milenniumi induló», előadta a zenekar. 2. «Zongorasolo», előadta Róka Gyula VI. o. tan. 3. «Temetés», Tompa Mihálytól, szavalta Szabó Lajos VII. o. tan. 4. Hegedű-solo zongorakísérettel, előadták: Balázs Ödön VIII. o. t. (hegedű) és Kohn Rudolf VI. o. tan. (zongora). 5. Nyitány a «Pajkos diákok» cz. operettéből, előadta a zenekar. 6. Kugel Adolf V. o. tan. Gárdonyi Gézának «A béke embere» című monológiát szavalta. 7. «Magyar népdal-induló», előadta a zenekar. — Igen szépen sikerült ama hangverseny, melyet a *késmárki* lyceum tanulóifjúsága rendezett február 4-ikén a zene dalegylet és a tornakör javára, a «Késmárk-szálló» nagytermében. Legelőször Rossini nyitányát «A sevillai borbély» című operából adta elő az ifjúsági zenekar. Marschner D-moll hármastát zongorán, hegedűn és gordonkán játszották Wildburg Helén bárókisasszony, Rex Sándor és ifj. Grósz Ernő. Szopko Klementina kisasszony monológot szavalt. Az ifjúsági zenekar ezután egy indulót adott elő, Grósz Ernő tanulóifjúnak szerzeményét, ki még Beethoven 2. sonatájának egy tételét is előadta. Most Schmitt A. concert-ötösét játszották: zongorán Kovalszky Róbert, hegedűn Rex Sándor és Simon Ernő, violán Duschek Gyula, gordonkán ifj. Grósz Ernő. Erre következett Eötvös bárónak Staab L.-től megszerített «Vár és kunyhó»-ja, előadták: Guhr Milies kisasszony és Kovalszky Róbert. A műsort a Rex Sándor és Grósz Ernő diákoktól komponált egyveleg rekesztette be. Az ifjúsági énekkar is közreműködött. — A *fehértóplomi* főgimnázium ifjúsága február 11-ikén táncszalaggal egybekötött hangversenyt rendezett a «Burg» nagytermében, melyen a katonabanda is közreműködött. Ime a műsor: 1. «Nyitány», előadta a katonai zenekar. 2. «Dalárkedv», mazur, előadta a főgimn. ének-kar. 3. «Tarantella», rapsódia, zongorán játszottá Huzsik Erzsik k. a. 4. «Gaudeamus igitur», zongorakísérettel énekelte az énekkar. 5. «Havasi kürt» Proch-tól, hegedű-solo zongorakísérettel, előadták Leitner János VIII. és Jeanplong V. VI. o. tan. 6. «A gyáva», Rudnyánszky Gy.-től, szavalta Putnik J. VIII. o. t. 7. «Serenata», Moszkovszky M.-től, játszotta az ifjúsági zenekar. 8. «Magyar egyveleg», előadta a katonai zenekar. Végezetül Bereczik Árpádnak «A közügyek» című egyfelvonásos vígjátéka került színre. — A *körmöczbányai* magyar kir. állami főreáliskola ifjúsága f. hó 1-én hangversenyt és táncszalagot rendezett az intézet alumneuma számára. A hangverseny Kéllér B. nyitányával kezdődött, melyet több műkedvelő közreműködésével az ifjúsági nagy zenekar adott elő fényes sikerrel. Eztán a daloskar elénekelte Beethoven L. «Tavaszi dal»-át és több magyar népdalt. Allárdnak egyik ábrándját játszották Palkovits N. VIII., Petykó J. VIII., Knöpfler B. VII., Terebessy G. VI. d'Ouvenon L. V. és Zsizsman R. IV. o. tanuló. Volkmannak andantéját előadta a nagy zenekar. Kossuth-induló, előadta az ifjúság és a nagy zenekar. Végre magyar népdalokat játszott a deákbanda. A sikerült hangversenyt Antos Károly karmester nagy szakértelemmel vezette. Ezután az igen izléseesen rendezett bál kezdődött, mely eltartott hajnal hasadtáig. — A hangversenynyel kapcsolatos diáklulatlásokról szóló közleményünket még a követke-

zőkkel toldjuk meg: A *csurgói* ev. ref. főgimnázium ifjúsága a városi vegyeskar közreműködésével február 1-én táncszalaggal egybekötött zártkörű hangversenyt rendezett a «Korona» vendéglő dísztermében, nagyszámú előkelő közönség jelenlétében. A program a következő pontokat tartalmazta: 1. Müller: «Magyar induló», előadta a főgimn. zenekar. 2. Huber K.: «Olyan a te dalod», énekelte a városi vegyeskar. 3. Váradi A.: «Az úr itél», szavalta Klein József VII. o. t. 4. Schubert F.: «Hazám», énekelte a főgimn. ifj. gyermekkar 5. Petőfi: «Helység kalapácsa»-ból részlet, szavalta Kuthy Elemér VIII. o. t. 6. a) Hiloczky: «Bordal», b) Kovács: «ABC», énekelte a városi vegyeskar. 7. Kovács: «Népdalok» énekelte a főgimn. vegyeskar. A tiszta jövedelmet az intézet kebelében fennálló egyesületek javára fordítják.

Önképzőkori tallózás. A *lévai* főgimnázium szorgalmas «Szepesi Imre-kör»-ében január 21-ikén Berger Sándor VIII. osztályú tanuló szép szabad előadást tartott a mohácsi vész okairól és következményeiről, Knopp Antal VII. o. tan. pedig Shakspeare «Coriolanus»-ának ellentétes jellemeiről értekezett. — A *nagyszombati* állami főgimnázium «Vörösmarty-önképzőkör»-ében ugyane napon Filipp Imre VIII. o. t. a magyar népköltészet egyetemlély sajátosságairól értekezett. Strömpel István VII. o. t. meg a «Hit és szeretet»-ről olvasott föl valóságos elmélkedést. A *dévai* magyar kir. állami főreáliskola «Salamon Ferenc-önképzőkör»-e IX. rendes gyűlését igen nagy érdeklődés mellett tartotta meg. Téglás Gábor czim. főigazgató úr és neje mellett megjelent majdnem az egész tanári kar. A tárgysorozatból kiemeljük a következőket: Grünhut Jenő VII. o. t. szabad előadást tartott az új gázvilágításról, mit a kör általános érdeklődéssel hallgatott. Szerfölött nagy hatással játszották Mozartnak «Romanze» cz. klasszikus vonónégyesét Benkő Kálmán VIII. o. t., Czank Károly, Lupsa György és Kirinyi Iván VII. o. tanuló. Szöllösy János VII. o. t. szabad előadást tartott Báthory Istvánról. A tárgysorozatot Czank Károly VII. o. t. «A nagymama» cz. érdekes novellája zárta be. — A *debreczeni* főgimnázium önképzőkörének január 21-iki ülésén Balkányi Kálmán élvezetes felolvasást tartott Velenczéről; Tóth Dezső viszont a gyorsírásról értekezett. — A *halasi* ev. ref. főgimnázium önképzőkörre a következő pályatételeket tűzte ki márczius 15-ikére: Nemzeti jellemvonások nyilatkozása a magyar népköltészetben. Mi teszi szemünkben Petőfi alakját oly nagygyá. Kossuth szereplése a negyvenes évek mozgalmaiban. Magyar nemzet szereplése az európai népek történetében. — A *szegedi* főgimnázium f. hó 5-ikén tartotta XII. rendes gyűlését. Először is Márki Imre VIII. osztályú tanuló olvasta fel félelmi titkári jelentését. Dolgozatok voltak; Benisch Arthur VIII. osztályú tan. felolvasta «Magyarország befolyása a nyugat-európai államokra az Árpád-ház korában» című történelmi értekezésének harmadik részét, Sőregi M. «Petőfi mint a magyar műdal megteremtője» cz. terjedelmes dolgozatának harmadik részét. Megbírálták Andrassy Kálmán VII. o. tanuló «Az Alföld szereplése Petőfi költészetében» cz. dolgozatát, melyet dícséretre méltattak, szintűgy Simon K. VIII. o. tanuló «A magyar nemzet fennmaradásának tényezői és tanúságai» cz. dolgozatát. — A *budapesti* VIII. ker. főreáliskola «Petőfi-kör»-e február 5-ikén Halmi Gyula VIII. o. t. Vörösmartynek «Gondolatok a könyvtárban» című költeményét fejtegette; egy másik tanulságos tárgy pedig «A kör quadraturája a szabad esés segítségével» volt. Ismertette a feltaláló: Spitzer Ödön VII. o. t.

A győri főreáliskola Kiszalud-ünnepe. Kettős ünnepélyt ült a győri főreáliskola e hó 5-ikén, Kiszalud Károly születésének emlékére. «Révai-önképzőkör»-e díszgyűlést tartott, melyen a tanári kar is résztvett. Vajda Emil tanár elnök úr melegen üdvözölte a győri főreáliskola ifjúságát, mint a melynek legjobban érdekében áll Kiszalud ünnepélése. Fleischmann Gyula VIII. o. t. az ünnepelt költő életrajzát olvasta fel. Ezután Fülöp Dezső és Ruff Andor VII. o. tanuló szavalták el Kiszalud egy-egy költeményét. Majd Gürtler Tivadar ifjúsági elnök olvasta fel Kiszalud költészetéről írt szép tanulmányát. A gyűlés befejezése után a kör testületileg vonult Kiszalud szobrához. Ott a Hymusz eléneklése után Madarász Arthur VIII. o. t. szavalta el Szávay Gyula ódját, utána Meller Dávid VIII. o. t. jutalmat nyert beszédében méltatta a költő érdemeit. Ezve az intézet tornatermében tartott ünnepély műsora a lehető legmegvalogatottabb volt. Vajda Emil vezetésével az iskola zenekara Erkel Bánk bán egyvelegét, a Palóást; Wagner Centifolio lengyelkáját, Erkel bordalát adta elő nagy sikerrel. Az énekkar szép népdalokban mutatta be tehetségét. A szavalati és előadó-rész három szám képviselte: Ehler Ödön II. o. t. a «Rákosi szántó»-t, Ruff Andor a «Karácson éj»-t, Baumgarten Emil VII. o. t. Gabányi «Tót táncmester»-ét szavalta el teljes sikerrel. Ezek után a legérdekesebb szám, Kiszalud «Pártutók» cz. vígjátéka került színre, melyet alsó osztályú tanuló játszottak el s mely a legnagyobb sikert aratta a nagyszámú közönség előtt. Az érdeklődés a közönség részéről oly nagy volt, hogy másnap az ünnepélyt megismételték.

Még egy Kiszalud-ünnep. Nemesak a K. Károly szűkebb hazájának népei, a győri diákok, hanem a messzeeső *eperjesiek* is megülték a koszorús költőnek emlékét. A ezerperjesi kir. kath. főgimnázium «Kiszalud-kör»-e szép ünnepélyt rendezett e hó 12-ikén, mint azt a következő műsor igazolja: «Fohász», Oláh Károlytól, énekelte a főgimn. zenekara. «Nyitány», Offenbachtól, előadta a főgimn. ének-kar. «Megnyitó beszéd», tartotta Kerekes Pál VIII. o. t., a kör titkársa. «Az álmatlan király», Kiszalud Károlytól, szavalta Zsembery Kornél VIII. o. tan. «Emlékezés Kiszalud Károlyra», beszéd, mondotta Szemán István VIII. o. tan. «Népdalok»: a) «Sárga levél...» és b) «Hej, csicseregő kis madár...» Irta Kiszalud Károly, zenéjét szergette Greizinger Iván, énekelte az énekkar. «Honvágy», Kiszalud Károlytól, szavalta Bokor László VII. o. tan. «Magyar induló», Ziehrertől, játszotta a zenekar. «Dal a tihanyi echehoz». Irta Csokonai Vitéz Mihály, zenéjét szergette Lavotta János, énekelte a főgimn. ének-kar. Tuhirinszky Károly tanár úr vezetésével.

Az aradiak emlékünnepe. Arad város polgársága és ifjúsága február 8-ikán ünnepelte meg az aradi utczai harcok 50 éves évfordulóját. Az ünnepély 9 órakor kezdődött. Az egyletek és iskolák zászlóik alatt zenével mentek a Minoriták templomába. A templomban Csák Czirjék dr. minorita rendfőnök megállította a honvéd zászlókat és azután három aradi hőly megkoszorúzta azokat. A mise után az egyletek és az iskolák zeneszóval kivonultak a régi temetőben lévő honvédszoborhoz, a hol az ünnepély a következő sorrendben folyt le: 1. «Hymnus», énekeltek az aradi tanítóképző növendékei Kertay Ede tanár vezetésével. 2. «Megnyitó beszéd», tartotta Kovács Vince az ünnepély rendezője. 3. «Február 8-ikán», költemény, írta Csécsi Imre, szavalta Záray Jenő, tanítójelölt. 4. «Alkalmi beszéd», tartotta Varjasi József. 5. «Szó-

zat» énekeltek az aradi tanítóképző növendékei Kertay Ede tanár vezetésével. Ezzel a fekete posztóval bevont szobor előtt véget ért az ünnepély.

Eötvös József báró emlékezete. Februárius 2-ikán lehelte ki lelkét a minden szépért és nemesért hevülő hazafi, a mélyérzelmi költő és nagystílű regényíró, az ifjúság igaz barátja: Eötvös József báró. Ezt az évfordulót nem felejtik haladatos diákjaink; két helyütt is rendeztek külön Eötvös-ünnepet: *Szabadkán* és *Nagyváradon*. — A *szabadkai* főgimnázium önképzőkörre. Először is Kovács János VIII. o. tan. mondott emlékbeszédet Eötvös József báró fölött, vázolván Eötvös államférfiúi és írói működését. 2. «A vár és kunyhó» (Eötvös), szavalta Vinkler Elemér VIII. o. t. 3. Eötvös «Falu jegyzője» cz. regényének irányeszméi cz. terjedelmes s a tárgyat minden tekintetben kifejtő dolgozatát olvasta föl Bengyel János VIII. o. tanuló. 4. Eötvös «Búcsú»-ját szavalta szép előadással Pankovich Andor VII. o. t. 5. «Eötvös mint lyrikus.» Irta: Sáfány F. VII. o. t. 6. «Végrendelet» (Eötvös), szavalta Bátori Oszkár VII. o. tan. Végül Loósz István vezető tanár úr intézett buzdító szavakat a kör tagjaihoz, hogy mérítsenek erőt és kitartást Eötvös életéből; tanuljanak tőle lelkesedni mindenért, a mi nemzeti. — A *nagyvárad* prem. r. főgimnázium «Eötvös-önképzőkör»-e. Berkovits René ifj. elnök megnyitó beszédet mondott, melyben szépen méltatta Eötvös egész életét, s amaz eszméket, melyek őt vezérelték. Munkálkodjunk is az ő szellemében! Eötvösnek «A vár és a kunyhó» című költeményét érzéssel szavalta Taróczy Béla VIII. oszt. tan. «Eötvös mint regényíró» cz. értekezését olvasta fel Molnár János VIII. o. t. papnöv., melyben Eötvös irodalmi működését fejtegette. Eötvös «Búcsú»-ját szavalta Dukesz István VIII. o. t.

A gyakorló főgimnázium évi hangversenyei már bizonyos hírnévre tettek szert ama tartalmas választékos műsor miatt, mely az idegen remeket a zamatos magyar elemmel egyesíti és azon előkelő közönség miatt, mely ott megjelenni szokott. Így volt az idén is. A hangverseny januárius 28-ikán és 29-ikén folyt le, Major Gyula tanárnak, a kiváló zeneszerzőnek vezetése alatt. Elsőbbit az ifjúság ének-kara lépett föl, a kurucz hadak és a napoleoni insurrectio korából vett régi magyar énekekkel; ezek voltak. Rákóczi kesergője (1711-ből), Jön a nemes (1809-ből), Csinom Palkó (1704-ből) és Csendes már a falu, magyar népdal. Az ifjúsági zenekar Haydn D-dur symphoniájának három tételét játszotta. Imre János V. o. t. «A méh románcza»-t Arany Jánostól; Bató Endre V. o. t. «Mátyás templomá»-t Garay Jánostól szavalta. Hubay «Poème Hongrois»-át hegedűn előadta Frank Pál, zongoránkísérte Kőrösi Pál VII. o. t. Erre Major «Serenataja»-nak tételét következtek, majd ismét egy zeneszám: Vieuxtempsnak «Air vaire»-ja, hegedűn előadta Hein István VII. o. t. Nagy tetszést aratott két melodráma; «Rákóczi Ferenc Rodostón» Várady Antaltól, zenéje Ábrányi Kornéltól, melyet Fekete Károly és Kőrösi Pál VII. o. t. és «Szép Ilonka» Vörösmarty Mihálytól, zenéje Erney Józseftől, melyet Gussmann Ignác és Czukor Kálmán VII. o. t. tolmácsoltak. Majd a zenekar két régi magyar darabot játszott: Beresényi és Czinka Panna nótáját, Káldy Gyula hangszerelésében. Végül az egésznek az énekkar adta meg a módját, elénekelvén Aranynak két dalát, melyeket Amade «Toborzó»-jához és Petőfinek «A toronyban delet harangoznak» című költeményéhez szerzett; továbbá egy régi magyar tréfás éneket és a Hunyadi-indulót.

Rovatvezető: Csizsár József.

Történelmi kérdés:

Mily néven ismeretes azon csata, mely 1620 nov. 8-án vívatott Prága alatt II. Ferdinand seregei és a prot. cseh haderő között és az utóbbi megsemmisülésével végződött? A csatavesztésre döntő befolyást gyakorolt a Bethlen Gábor által küldött segély kése-delme. Prága másnap kaput nyitott Busquoi és bajor Miksa herceg hadai előtt. V. Frigyes cseh király koronáját is ott hagyván, menekült s királyságával együtt vége volt Csehország régi alkotmányának is.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. február 24.

Az 6. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Számítási kérdés: 38, — 39 és 23. — 22. Földrajzi kérdés: Achilleion. Történelmi kérdés: Baden Lajos Vilmos örgróf. Természettudományi kérdés: A fekete esibor (hydrophilus piceus.)

Helyesen fejtették meg: Klein Vilmos, Zsivkovics Aladár, Pálfi Tibor, Storf Adolf, Marx Miksa, Pecz Gyula, Wundszám Sándor, Frendinger Salamon, Csasz-lava Ignác, Horváth László, Lukachich Mihály, Lator László, Finy Béla, Zubor Imre, Edelstein Aladár, Diós István, Névedi Botka Andor, Ivich Márk, Herczeg Imre és Ernő, Schvitzer Zoltán, Danzinger Kálmán, Moesy Zoltán, Rác Sándor, Beck Frigyes, Tóth Elek, Bergl György, Singer Gyula, Kiss Pál, ifj. Bernhardt Károly, Fiedler Kálmán, Miróczyk Árpád, Kurimay Mihály, Mager Ottó, Puskás Andre, Wohlstein Sándor, Bogdán Ernő, Krausz Elemér, Holly Sándor, ifj. Kresz Károly, Trummer Árpád, Kukunberger Henrik, Kertes Béla, Rodowicz Vilmos, Glósz Ödön, Nagy Kálmán és Gyula, Tyrin Sebestyén, Hammang József, Emenet György, Steinschneider Ernő, Kenedich Ede, Litsék Zoltán, Szeremley Császár Loránd, Jakab Gyula, Dada András, Novák János, Morvay Zsigmond, Szabó Frigyes, Nagy Vince, Weiller Vilmos, Feigler Othmár, Szécskay Dezső, Vadas Zoltán, Zomody József, Jakab János, Schwarz Gábor, Steiner József, László Sándor, Granitz Géza, Kozsereán Gergely, Wiener testvérek, La Borda Jenő, Zimmermann testvérek, Weisz Hugó, Kende László, Némethy Béla, ifj. Mailáth László, Osztrovszky József és Antal, Váczy József, Brummer István, Benkó Jenő, Vorlicsek Frigyes, Acs Nagy István, Szenyovszky Ferencz, Almásy József, Storf Adolf, Nyisztor Albert, Benisch Arthur, Piny Aladár, Horváth László, Kozelka József, Prodánovits Tivadar, Csáthy Dezső, Noszky Jenő, Techet Károly, Polnitzky Leo, Herresbacher Dénes, Fialovits Béla, Weisz Ernő, Deesényi Frigyes, Farkas Tivadar, Skoda Emil, Ronchetti József, Blumenschein Henrik, Tarsy Gyula, Soós Pál, Géczy Géza, Heberle János, Báró Mailott Nándor, Joannovits György, Antony Gyula, Kovács Dénes, Pethó Emil, Friedrich Ferencz, Scherz Alfréd, ifj. Paksy József, Niegreis János, ifj.

Gaal Károly, Koch Nándor, Laufer Rezső és Ödön, Michaletzky Vilmos, Windt Lajos, Puskás Jenő, Farkas Géza, Ujpesti névtelen, Piony Aladár.

A kitűzött könyvjutalmat, Verne: «Híres utazók» cz. művét Holly Sándor gimn. III. o. t. nyerte el Keszthelyen.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Isten veled! Bonyhád. Erősen érzik rajta Petőfi hatása. Ez a hasonlata azonban

Elmegek én vágató szekéren
Mint az árva csillag a nagy égen!
legkevésbbé sem petőfies. — E. A. Bpest. A szerkesztőségbe. — K. H. Székesfehérvár. Kozma Andor nem prólogust, de egész alkalmi darabot írt márczius 15-ikére, mely önképzőkörben való előadásra igen alkalmas. — K. Gy. Losonc. Mért nem indítanak mozgalmat arra névűst, hogy körük ne csak szavalással foglalkozzék? Ezzel az önképzés célja koránt sincs megközelítve. — M. M. Brassó. A mint látja, szereplésüket kellőképen méltányoltuk. Vettek-e föl fényképet előadásukról? Mi igazság van az «Antigone»-előadás hírében? — P. Gy. Felső-Lövő. Forduljon egyenesen az illetőhöz. Címét megjelölje a 4. számban. — Sz. D. Bpest. Nagy szerénység tőle. — K. J. Nagybánya. Örömmel fogadjuk tudósításait derék önképzőkörükből, mely már rég nem szerepelt a T. L. hasábjain. — F. S. Zombor. Rögön, különben. — P. E. Görbersdorf. Érdeklődéssel olvastuk sorait, melyekben a sanatóriumi életet részletező jellemzettséggel rajzolja. Elvárjuk a folytatását és kívánjuk önnök, hogy a görbersdorfi fenyegetés levőg teljesen helyreállítsa. — H. L. Győr. Bizony szomorú, hogy városuk intézetei jó ideje hiányoznak már az «Iskola világá»-ból, mely középiskolai ifjúságunk szellemi életének tükré akar lenni, most önön áll, hogy másképp legyen. Üdvözlét. — G. L. S. Ujhely. Kérdése oly közönséges, s annyira iskolás ízű, hogy arra külön felelni nem érezzük magunkat hivatottaknak. — Sch. K. M. Sziget. P. L. N. Szombat. Fiat voluntas vestra. — F. B. Kanizsa. Már miért ne lehetne? — H. G. Keszthely. Az imperat passivi futurnak, a melyet szigorú parancsolónak is hínak, a többes számban csak harmadik személye van. — P. B. Szabadka. Csakis így: wohl. — M. A. Korán lesz magának még arra gondolni. — Kozsereán Gergely áll. tan. képző intézeti növendék Temesvárról arra kér egy budai pedagógium-beli növendéket, hogy lépjen vele levelezésbe.

Bekötési táblánk

Elkészültek és a «Tanulók Lapja» kiadóhivataltól Budapestre megrendelhetők. Annak a ki bekötési tábla árát 80 kr. utalványon a kiadóhivataltól előre beküldi, a kiadóhivataltól bérmentre küldi meg. Oly városokban, hol rendszeres könyvkereskedés van, ez is szívesen meghozatja.

Ajánljuk a bekötési táblákat mindazoknak, kiknek a «Tanulók Lapja» egész évfolyama birtokában van: izlésesek, egyszerűen szépek, illők egy szép és komoly ifjúsági laphoz.

Középiskolai Matematikai Lapok.

A K. M. L. főszerkesztője: tartalomában gazdag példátartást adni tanulók és tanítók kezébe. E végből minden füzetében nagy számban tűz ki feladatokat, melyek részben eredetiek, részben pedig a hazai és külföldi középiskolák érettségi — és verseny — viz gálatán feladott legjobb tételéből vannak összeválogatva.

A beküldött megoldások közül a legjobbakat közli a lap.

Előfizetési ár: 7869
egész évre (szeptembertől—juniussig) 4 korona.
félévre (februártól—juniussig) 2 korona.

Kiadóhivatal:
Budapest, VI. ker. Hunyadi-tér 11.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	D ^r RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre ... 2 frt 40 kr.			KIADÓHIVATAL:
Egész évre ... 4 frt 80 kr.			Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.	

GRENOBLE.

Micsoda réven kerül ennek az ósrégi délfranciaországi városnak neve a mi lapunk élére?

Annak a megjegyzésre érdemes cikkelynek révén, melyet róla egy szaklapban olvastam. Írója — tanárember — a végén ajánlja kartársainak, hogy az iskolát elhagyni készülő VIII. osztályú tanulók figyelmét arra felhívják, a mit Grenoble-lel kapcsolatosan elmondott. Mivelhogy pedig a mi szavunk az ifjúságnak tágabb és messzibb köreiből elhat, mint magános tanáremberké, nem árt, csak használni, ha e helyütt felújítjuk ama hasznos és érdekes dolgokat.

A nyelvtanulással függ mindez egybe, mely korunk oktatásának uralkodó jelszavává lett. A nyelvtanulás fontossága, jelentősége szinte az életkérdéssel egyenlő; ennek bizonyítására nem kell egy szót sem vesztegetni. Tanunk a mindennapi élet, mily gondos hévvel sarkallják a szülők gyermekeiket idegen nyelvek tanulására. A módok sak gyerek mellé, mikor alig esőppnyi, francia bonnet fogadnak; még a szegények is arra fordítják keresményük fölöslegét, hogy a fiú idegen nyelvet sajátítsa el.

Anyelvtanulás ügyét legújabbban az úgynevezett szűnési tanfolyamok segítik elő. Bernard Bouvier, a genfi egyetem tanára, állította fel az első ilyen kurzust a francia nyelv megtanulásával foglalkozó idegenek számára, s azóta egész esomó ilyen támadt; jelesül Lausanne-ban, Neuchatel-ben, Párisban stb. A legújabb keletű a grenoble-i, mely a múlt, 1898-ki esztendőben működött először. Erre a grenoblei szűnési tanfolyamra híjjuk fel az ifjúság figyelmét.

Nemrégiben egy tollfogató nagyúr a magyar ifjúság elmaradottságát tette szóvá és félszégsegeinek levetközésére egész komolyan azt az ajánlatot tette, hogy: «Fiúk, menjetek az anglusokhoz, Oxfordba — emberséget tanulni!» Jó tanács; ám a jóindulatú nagyúr elfeledte, hogy a magyarországi apák nem mindnyájan dobálózhatnak az ezresekkel — sőt épen ellenkezőleg!

Nevetséges volna, ha mi ennek mintájára nagy

hangon elkiáltanók: «Fel, magyar fiúk — eredjetekek nyárra Grenoble-ba francziát tanulni!» Azonban jól tudjuk, hogy igen gyakorta megesik, hogy módosabb családok érettségi után útra indítják fiaikat külföldre. Nyaranként egész sereg magyar ifjú megy «világot látni» és nyelvet tanulni Németországba, Svájcba, Franciaországba. Vagy tekintsünk későbbre: mikor mint főiskolai hallgatók, külföldi egyetemet keresnek föl. Ezeknek bátran beszélhetünk Grenoble-ról, a nélkül, hogy «pusztába beszéljünk».

Az említett cikk írója valóságos csábító képet rajzol a grenoblei szűnési tanfolyamról és az ottani életéről. A kurzus július 1-jén kezdődött, kevés hallgatóval, a mi nagy előny, mert az egyes résztvevő annál jobban kivehette részét a gyakorlatokból. A tanárok közül egyik irodalmat, másik művészettörténetet adott elő, a harmadik a németből francziára való fordításokat vezette és hogy a hallgatók a nyelv szóbeli használatában gyakorolják magokat, a mi után mindenki leginkább vágyódik, úgy intézték előadásukat, hogy abba a hallgató tevékenységét is belevonták. Időnkint vitatkozások voltak irodalmi és társadalmi kérdések fölött.

A tanfolyamot egy grenoblei egyesület, a «Comité de patronage des étudiants étrangers» tartja fenn. Ez az előadások rendezésén kívül egyéb módon is igyekezett a hallgatóknak a Gronobleben való tartózkodást hasznossá és kellemessé tenni. Vasárnaponként kirándulást rendeztek a várost környező hegyekbe; a diákokat bevezették a grenoblei «Egyetemi kör»-be.

A vidéki élet fesztelenségénél, nyájasságánál fogva Grenobleben sokkalta gyorsabban megy a a francia nyelv elsajátítása, mint Párisban, hol a deákság tizezrei közé észrevélenül elvegyül az idegen és sokkal több idejébe kerül neki ott, hogy oly ismeretséget szerezzon, melynek segítségével az élőbeszédben magát kellőképen gyakorolhatja, mint a derék kis egyetemi városban.

Grenoble ajánlja még regényes fekvése a dauphine-i Alpések tövében, hol a turistaság szeretetét magába szíhatja az ifjú.

K.